

Stockholms stads drätselnämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Drätselnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset». Drätselnämndens ordinarie sammanträden hållas i regel första, andra, tredje och sista tisdagen i varje månad kl. 2,30 e. m. (under juli och augusti månader inskränkes antalet sammanträden).

Då Stockholm erhöi sin nya kommunalförordning år 1862, sammanfördes stadens egentliga drätselväsende under drätselnämnden, som ursprungligen, oavsett plenierändan, arbetade på tre avdelningar, av vilka den första handlade det egentliga drätselväsendet, eller alla de bestyr, vilka icke upptragits åt de övriga avdelningarna, den andra frågor rörande inkvartering, brandvaks- och båtsmanshåll samt militärkompaniet och den tredje ärenden, som rörde gatuläggning, lyshållning och vattenledning. Ordet skulle föras av överståthållaren, då han var tillstädes. Alla framställningar från avdelningarna till stadsfullmäktige eller annan myndighet måste gå genom nämnden in pleno. Nämnden sammanträdde första gången den 1 april 1864. Sedan ett av stadsfullmäktige godkänt förslag att sammanföra all stadens kommunalförvaltning under en enda, på avdelningar arbetande nämnd, ogillats av kungl. maj:t, erhöi nämnden i stället den 14 december 1883 ny instruktion. Enligt denna inskränktes avdelningarna till två, valda omedelbart av stadsfullmäktige för två kalenderår. Med bibehållande av överståthållarens rätt att föra ordet, då han var tillstädes,ingo nämnden och avdelningarna rätt att utse sina ordförande i stället för vice ordförande. Första avdelningen skulle handhava stadens penning- och fastighetsförvaltning ävensom brand- och renhållningsväsendet samt övriga ärenden, som åligga nuvarande drätselnämnden; andra avdelningen hade i huvudsak samma verksamhetsområde som nuvarande gatunämnden (utom brand- och renhållningsväsen), dessutom handhade den hus- och hamnbyggnader samt vattenledningsverket. År 1894 överflyttades ärenden rörande stadens renhållning från första till andra avdelningen.

Med behovet av större enhetlighet i den kommunala finansförvaltningen framträdde emellertid önskvärdheten av drätselnämndens utbildning till en verklig stadens finansstyrelse, befriad så långt som möjligt från uppgifter av icke direkt finansiell karaktär. Det första steget i denna

riktning blev inrättandet av en särskild fastighetsnämnd, vilken fr. o. m. år 1919 övertog den förut av drätselnämnden utövade förvaltningen av stadens fasta egendom. Sedermera genomfördes reformen fullständigt i samband med den allmänna omorganisationen av den centrala stadsförvaltningen år 1920, varvid en genomgripande omläggning av drätselnämnden ägde rum. Sålunda utbröts de verk och inrättningar, som ditiills närmast lytt under drätselnämndens andra avdelning, och förlades under en särskild, nyinrättad nämnd, kallad gatunämnden; dock med undantag av byggnadskontorets arkitektur- och hamnavdelningar samt vattenledningsverket, vilka överflyttades till resp. fastighetsnämnden, hamnstyrelsen och industriverksstyrelsen. Även brandväsendet överfördes till den nya gatunämnden.

Enligt nu gällande instruktion utgör drätselnämnden organ för stadens penningförvaltning samt ombesörjer verkställighet och förvaltning av de kommunens angelägenheter i övrigt, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden uppbär, förvaltar och redovisar i föreskriven ordning de inkomster, vilka inflyta av allmänna rörelsen eller inkomstgivande rättigheter eller beredas genom uttaxering eller annorledes; tillser, att stadens rätt i dessa avseenden behörligen iakttagas, samt bestrider de utgifter, vilka erfordras för stadens allmänna behov i här nedan uppgivna avseenden, och vilka blivit bestämda i den ordning, som föreskrives i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm. Nämnden handhaver ledningen av stadens kassa- och räkenskapsväsen i överensstämmelse med reglemente, som av stadsfullmäktige fastställas. I avseende å uppbörden och redovisningen av stadens medel skall iakttagas, vad i nämnda reglemente finnes föreskrivet. Nämnden äger att i nödig omfattning å stadens vägnar upptaga lån, i den mån icke därigenom den kommunalförordningen för Stockholm stadgade gränsen för stadens underställningsfria upplåning överskrides. Frågor om lån till högre belopp samt om avskrivning av någon stadens fordran skola underställas stadsfullmäktiges prövning. I fall, som ej fåla uppskov, må nämnden på framställning medgiva överskridande av beviljat anslag. Sådant överskridande skall genast anmälas till stadskollegiet. Nämnden har även att avgiva de utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande bor-

garråd eller annan behörig myndighet. Särskilt skall den yttra sig över övriga nämnders och styrelseras statförelägg, innan dessa företagas till behandling i stadskollegiet. Drätselnämnden förvaltar staden tillhöriga eller under stadens förvaltning ställda fonder och donationer, där ej annat särskilt blivit stadgat (se sid. 78). Dessutom är nämnden, enligt särskilt bemyndigande av stadsfullmäktige, stadens uppbördsmyndighet för hundskatt och nöjesskatt.

Enligt lag den 15 juni 1923 och överståthållarämbetets beslut den 18 sept. 1923 skall drätselnämnden vidare, jämlikt lagen den 11 okt. 1912 om skogsaccis och om virkestaxering verkställa taxering av avverkat virke, beräkna utgående skogsaccis samt handhåva förvaltningen av skogsaccisfonden.

Drätselnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Om så önskas av behörigt antal väljande, skall vid valet proportionellt valsätt användas. Till ordförande i nämnden skall utses det borgarråd, vars föredragningsskyldighet i stadskollegiet omfattar ärenden rörande stadens ekonomi. När överståthållaren är tillstädes, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ för handhavande av penningförvaltningen utgöres av kammarkontoret, vars chef är stadskamreraren. Genom revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, granskas samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen, i avseende på vilka ej anordnades för förordnat. Under nämnden lyda vidare auktionsverket, vars chef är auktionsdirektören, samt stadens ombudsman. Vid nämndens sammanträden äger stadskamreraren närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer övriga ovan nämnda förvaltningschefer, var för sitt förvaltningsområde.

Stadens huvudbok skall, avslutad för kalenderår, tillika med nämndens övriga räkenskaper samt hos nämnden förda protokoll före den 1 därpå följande juni tillhandahållas revisorerna, vilka till ett antal av fem, jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige. Revisorerna äga till sin hjälp antaga sekreterare och kameralbiträde. *Instruktion m. m.* Instruktion för Stockholms stads drätselnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 31 dec. 1920 och 29 maj 1925. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920.

Stat år 1928. Utgifter: 35,797,100 kr. (dessutom inom linjen för år 1927 beviljat anslag, att utgå av lånemedel, 500,000 kr.); inkomster: 35,857,000 kr.

Drätselnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningsstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Sjöström, Chr.**, kontorschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Borgström, A. G. S., justitieråd.

Ekman, V. R., direktör.

Höglund, C. Z. K., redaktör, stadsfullm.

***Johansson, J. O.**, landsorganisationens kassör.

***Welin, K. G. A.**, f. d. trafikdirektör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Magnusson, C. A.**, handlande.

Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm.

Cruse, C. S., förtroendeman, stadsfullm.

Samuelson, P. O., ekonomichef, stadsfullm.

***Johansson, A. R.**, assistent, stadsfullm.

***Cervin, N. H.**, fabrikör, stadsfullm.

Sekreterare.

Nordwall, B. I. S. (se nedan).

Drätselnämndens delegerade.

Drätselnämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av dem eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer, var för sitt område, att såsom särskilda delegerade handhåva vissa förvaltningsärenden.

Delegerad för stadens arkiv och bibliotek.

Borgström, A. G. S.

Delegerad för bokauktionsrörelsens övervakande.

Borgström, A. G. S.

Delegerade för låneärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar fatta beslut rörande lånevillkor vid utlåning från av nämnden förvaldade fonder eller andra nämndens medel).

Sjöström, Chr.; Welin, K. G. A.

Delegerade för nöjesskatteärenden

(med uppdrag att å nämndens vägnar handhåva frågor rörande nöjesskatt och att i dylika ärenden avgiva de yttranden och meddela de beslut, som enligt gällande författningar det ankommer på kommunalförvaltningen att meddela).

Johansson, A. R.; Lidman, C.; Sjöström, Chr.;
tj. stadskamreraren.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

DN.

Kassaförvaltare.

Tj. stadskamreraren; tj. drättselkamreraren (ställföreträdare).

Drättselnämndens revisorer¹⁾

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1927 års räkenskaper och förvaltning).

Arnemark, G. E., järnvägstjänsteman, stadsfullm.

Bjurström, D. A., generalkonsul.

Branting, G., advokat, stadsfullm.

Ljungberg, K., ekonomidirektör.

Mattelin, K. G. K., förrädmästare.

Suppleanter:

Forsell, J. A. S:son, expeditiönsföreståndare.

Kilbom, K., redaktör, stadsfullm.

Nygren, E. V., ombudsman, stadsfullm.

Drättselnämndens kansli och expedition.

Stadshuset, 1 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—3.

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda kanslier; fr. o. m. år 1877 fingo avdelningarna emellertid ett gemensamt kansli. Kansliet förestås av sekreteraren. Honom åligger bl. a.: att till föredragning bereda samt föredraga de till drättselnämndens handläggning hörande ärenden, att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m. Kontorsskrivaren och registratören åligger: att föra diariet och andra anteckningar, vilka av drättselnämnden anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrifter och expeditioner m. m.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stat år 1928 (för nämndens kansli och expedition, ombudsmansexpeditionen, kammarkontoret och revisionskontoret). Utgifter: 1,156,901 kr.; inkomster: 32,350 kr.

Sekreterare

(3,000 kr.).

Nordwall, B. I. S. (se sid. 69); mottagningstid: 11—12.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Petersson, H. M. (Maja).

Stadens (drättselnämndens) ombudsmansexpedition.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset». Ombudsmannen åligger bl. a.: att bevaka och föra stadens (och särskilt drättselnämndens)

¹⁾ Drättselnämndens revisorer granska jämväl räkenskaperna för de myndigheter, för vilka särskilda revisorer ej utses, nämligen mantalsnämnden, byggnadsnämnden, statistiska kontoret samt handels- och sjöfartsnämnden.

talan inför domstolar, exekutionssäten samt andra myndigheter; att uppsätta förslag till kontrakt (t. ex. rörande försäljning eller köp av fastighet); att besörja förnyande av de inteckningar, som tillhöra de under drättselnämndens vård stående kassor och fonder, samt indrivande av deras förfallna kapital- och räntefordringar; att deltaga i anbefallda inventeringar; samt att jämväl i övrigt iakttaga allt, vad för bevarande av stadens och drättselnämndens rätt erfordras.

Instruktion. Drättselnämndens instruktion för Stockholms stads drättselnämnds kansli den 29 nov. 1876.

Stadens ombudsman (27).

Johansson, J. E. (förordn. t. 1/2 1937); t. 341 29; mottagningstid: 1,30—3.

Kanslist (15).

Fritjofson, G. V.

En amanuens (3,000 kr.), ett extra kontorsbiträde (2,040 kr.), en vaktmästare (6) (även å kammarkontoret).

Drättselnämndens kammarkontor.

Stadshuset, n. b. (stadskamreraren, drättselkamreraren och registratorsexp. 1 tr.) (postadress: Stockholm 1; postgirokontonr 90); t. »stadshuset»; expeditionstid: 9—4,30, lördagar och helgdagsaftnar 9—2 (kassakontoret: 10—2,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—2).

De olika avdelningarna av drättselnämnden hade till en början sina särskilda räkenskapskontor (kammarkontor) och särskilda kassor. Fr. o. m. år 1880 sammansloges dessa till ett enda, drättselnämndens kammarkontor.

Stadskamreraren är chef för kammarkontoret. Honom åligger huvudsakligen: att i behörig ordning och säkert förvar hålla drättselnämndens räkenskaper och övriga handlingar, som med räkenskaperna hava sammanhang; att emottaga och i kassavalv förvara de värdepapper och säkerhetshandlingar, som äro under drättselnämndens vård och förvaltning; att vaka över att drättselnämndens inkomster i rätt tid inflyta; att föra bok över beräknade inkomster och utgifter under närmast kommande månader; att vid drättselnämndens sammanträden avgiva kassarapport och föreslå till utbetalning de belopp, vilka böra av stadens medel utgå; att, sedan redogörelser och räkningar för året från stadens uppbörds- och andra redovisningsskyldiga tjänstemän inkommit och av stadsrevisorn granskats, låta upprätta och avsluta drättselnämndens räkenskaper, vilka senast den 30 april varje år böra till nämnden ingivas; att närvara vid drättselnämndens sammanträden. Dessutom åligger honom att verkställa utredningar och avgiva utlåtanden över till kammarkontoret remitterade ärenden. För fullgörande av de skyldigheter, som genom denna instruktion åligger stadskamreraren, äger han

att påkalla biträde av drätselkamreraren, kamreraren, stadskassören och stadsbokhållaren ävensom av samtliga här nedan under kammarkontoret upptagna tjänstemän och biträden.

I enlighet med bestämmelserna i det av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 antagna reglementet för stadens kassa- och räkenskapsväsen, varigenom en starkare centralisation av hithörande ärenden under drätselnämnden genomfördes, förvaltar kammarkontoret å nämndens vägnar stadens inkomster, upptar efter nämndens bemyndigande lån, bestrider stadens vederbörligen beslutade utgifter samt för och avslutar på grundval af från vederbörande nämnder och styrelser meddelade uppgifter stadens huvudbok (som skall vara avslutad före 1 juni) jämte övriga för budgetredovisningen eller eljest erforderliga gemensamma räkenskaper.

Förutom drätselnämndens räkenskaper handhar kammarkontoret enligt kassa- och räkenskapsreglementet bokföring och kassaväsen för tjänstnämnden, mantalsnämnden, styrelsen över statistiska kontoret, handels- och sjöfartsnämnden och löneavtalsnämnden. Enligt med resp. myndigheter träffade överenskommelser har kontoret jämväl övertagit *dels* kassaväsendet för nykterhetsnämnden och i viss omfattning även för hamnstyrelsen och gatunämnden, *dels* såväl bokföring som kassaväsen för överståthållarämbetet (utom polisen), magistraten och rådhusrätten, stadsfullmäktige, stadskollegiet, polisenämnden, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, stadsplanenämnden, rättshjälpsanstalten, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, skönhetsrådet, arbetslöshetskommittén, styrelsen för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå och samtliga under sjukhusstyrelsen lydande sjukhus m. m.

I sammanhang med antagandet af kassa- och räkenskapsreglementet ägde en omorganisation av kammarkontoret rum, vilken dock tills vidare är av provisorisk karaktär och ännu ej fått sin definitiva utformning.

Författningar. Drätselnämndens instruktion för Stockholms stads drätselnämnds kammarkontor den 3 nov. 1880. Reglemente för Stockholms stads kassa- och räkenskapsväsen, antaget av stadsfullmäktige den 1 nov. 1920 och fastställt av överståthållarämbetet den 18 nov. s. å. Bestämmelser angående uppbörd och redovisning af Stockholms stad tillkommande inkomst av sportler, antagna av drätselnämnden den 16 maj 1922.

Stadskamrerare (29).

Malm, P. L. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1928); t. 341 26; mottagningstid: 11—12.

Expeditions-och utredningsavdelningen.

Drätselkamrerare (24).

Bohman, A. G.; t. Kungsh. 12 45; mottagnings-tid: 9—11.

Registratorsexpeditionen.

Bokhållare (17).

Lindström, E. L. A., *tf.*

Två amanuenser (4,800—3,600 kr.), en *extra* kontorsskrivare och stenograf (2,280 kr.).

Budgetexpeditionen.

Bokhållare (18).

Grundström, N. E., *tf.*

Bokhållare

(som i lönegrupp 17).

Karlsson, J. I., *tf.* kassör (se nedan).

Två amanuenser (4,800 kr.).

Inkomstexpeditionen.

Bokhållare (18).

Spång, P. E. (se sid. 237), *tf.*

En amanuens (4,500 kr.), ett *kontorsbiträde* (5).

Utgiftsexpeditionen.

Bokhållare

(som i lönegrupp 17).

Gilljam, K. G., *tf.* kassör (se nedan).

Kontorsskrivare (11).

Bergström, E. U. (Ulla).

En *kontorsskrivare* (7).

Utanordningsexpeditionen.

Bokhållare (18).

Lindvall, E. L., bokhållare (17), *tf.*; Svensson, S. A.

Bokhållare (17).

Holmgren, K. A. (se sid. 236), *tf.*

Skrivcentralen: Söderlind, f. Strandberg, Paula H., kontorsskrivare (11), förestånderska; en *kontorsskrivare* (7), tre *kontorsbiträden* (5), en *extra* kontorsskrivare och *stenograf* (2,100 kr.), fem *extra* *kontorsbiträden* (2,100—1,980 kr.) samt *tillfälliga biträden*.

Kassakontoret.

Stadskassör (20).

Ankert, A. G.

Bokhållare (18).

Ruus, E. H. (se sid. 76), *tf.*

Kassörer (17).

Gilljam, K. G. (se ovan), *tf.*, Karlsson, J. I. (se ovan), *tf.* (tjänstgöra såsom bokhållare). En amanuens (4,800 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Pyk, Inez M. M.

En *kontorsskrivare* (7), ett *kontorsbiträde* (5).

DN.

Fondförvaltningsavdelningen.

Kamrerare (22).

Brodin, N. A., stadsbokhållare (21), *tf.*; mottagningstid: 9—11.

Bokhållare (17).

Arvidson, H. A.

Kontorsskrivare (11).

Larsson, Astrid S.

Räkenskapsavdelningen.

Stadsbokhållare (21).

Ekwall, N. A., bokhållare (18), *tf.*; mottagningstid: 9—11.

Bokhållare (18).

Gustafson, J. A. T.

Bokhållare (17).

Johnson, A. W., *tf.*

Fem amanuenser (4,800—3,000 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Oterdahl, Hilma O.

Två kontorsskrivare (7), ett kontorsbiträde (5).

Obligationsavdelningen.

Föreståndare (19).

Palm, G. E.; mottagningstid: 9—11.

Bokhållare (17).

af Donner, G. A. J., *tf.*

En amanuens (3,600 kr.).

Kontorsskrivare (11).

Högberg, Karin.

Dessutom tillfälliga biträden.

Tjänstemän, som på grund av förordnanden å andra tjänster åtnjuta tjänstledighet.

Ruus, R. A. (se sid. 18), Georgii, N. H. (se sid. 19), Öberg, A. S. (se sid. 19), bokhållare (18); Wallenberg, K. A. (se sid. 22), Karlsson, E. A. (se sid. 253), bokhållare (17).

Förste vaktmästare (8).

Winberg, K. A.

Sex vaktmästare (6) (därav en tillika å ombudsmansexp.), nio extra vaktmästare (2,580—1,980 kr.).

Stockholms stads revisionskontor.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset»; (7:e revisionslotten se nedan); expeditionstid: 9—11,30 samt 1,30—3.

Redan i mitten af 1700-talet fanns å Stockholms stads stat anställd en stadens revisor, vil-

ket framgår af bland annat k. brev från åren 1743 och 1754 angående avlöningsförmåner för denne tjänsteman. Honom ålåg att granska stadens auktionsverks räkenskaper och därav uppgöra årligt bokslut och att revidera stadens övriga uppbördsmäns och för emottagna medel redovisningskyldiga tjänstemäns räkningar, ävensom dem, vilka inkommo över stadens rekviderade och upphandlade behov af alla slag. Med öknungen i göromålen erhöill denne revisor sedermera till sitt biträde en kontorsskrivare. Dessa tvenne tjänstemän utgjorde stadens reviderande organ vid tiden för den nya kommunalrepresentationens början. Göromålen voro fortfarande i huvudsak inskränkta till att omfatta räkenskaperna för den förvaltning, som vid förenämnda tid handhades af drätselnämndens 1:a avdelning. Häri gjorde dock stadsfullmäktige år 1865 den ändring, att samtliga nämnders och dem underlydande inrättningars räkenskaper skulle å stadens revisionskontor undergå siffergranskning, innan de överlämnades till utsedda revisorer. År 1870 antogs stadsfullmäktige en instruktion för stadsrevisorn, enligt vilken denne skulle tillsättas af stadsfullmäktige efter drätselnämndens hörande samt hava att granska samtliga kommunala räkenskaper och därvid tillse, att stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Sedan emellertid revisionen af stadens räkenskaper vunnit den omfattning, att det icke längre var möjligt för en enda person att följa och ansvara för varje detalj af granskningsarbetet, blev detta arbete uppdraget å revisionskontoret i dess helhet genom den nya instruktion för Stockholms stads revisionskontor, som af stadsfullmäktige antogs den 16 maj 1893. Enligt denna instruktion, som alltjämt gäller, skall revisionskontoret verkställa granskning af samtliga räkenskaper rörande kommunalförvaltningen i Stockholm, i avseende å vilka ej annorledes är förordnat, och skall vid granskningen tillse, att, i vad därav beror, stadens rätt och bästa behörigen iakttages. Stadsrevisorn äger att från vederbörande myndigheter infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga. Granskningen skall vara icke blott en siffergranskning utan ock en princip- och författningsgranskning: förutom kontrollering af uträkningarna skall tillse, att räkenskaperna äro fullständigt verifierade, samt att bestämmelserna i gällande författningar, taxor, upprättade kontrakt, af vederbörande myndigheter fattade beslut eller i öfrigt givna föreskrifter äro iakttagna.

Revisionskontoret, vars chef är stadsrevisorn, började redan år 1910 fördela sitt arbete å avdelningar eller lotter, men först från och med år 1918 har denna uppdelning vunnit stadga. F. n. är arbetet uppdelat å åtta ordinarie revisionslotter och två extra. Revisionslotternas omfattning framgår här nedan.

Beträffande f. n. pågående utredning angående omorganisation af stadens revisionsväsende se under Kommittéer.

Instruktion. Stadsfullmäktiges instruktion för Stockholms stads revisionskontor den 16 maj 1893.

Stadsrevisor (25).

Billing, J. M. A.; personligen t. 341 39; mot-tagningstid: 10—12.

Revisionskontorets expedition.

Registrator (9).

Lindahl, Hulda A.

1:a revisionslotten.

(Granskningen av Stockholms stads bokslut.)

Förste revisor (21).

Mathson, M. C. R. G.; personligen t. 303 57.

2:a revisionslotten.

(Granskningen av drätselnämndens med utanordningsväsendet jämte handels- och sjöfartsnämndens, arbetslöshetskommitténs, mantalsnämndens, styrelsens över statistiska kontoret, stadsplanenämndens, skönhetsrådets, polisenämndens, tjänstenämndens, löneavtalsnämndens, biblioteksstyrelsens och styrelsens för pensionsnämndernas upplysnings- och registerbyrå räknenskaper och bokslut samt stadens fonder, lån och lånemedel.)

Revisor (19).

Anderzon, A. O. W.

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 540 kr.).

Ericson, G. E. H.

Förutv. tjänsteinnehavare i Bromma
(4,800 kr.).

Larsson, L. Hj., f. d. kommunalkamrerare.

En *kontorsskrivare* (7).

3:e revisionslotten.

(Granskningen av fastighetsnämndens räknenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

von Krusenstjerna, C. G. A.

Bokhållare (13).

Lilliehöök, H. A.

En *kontorsskrivare* (7).

4:e revisionslotten.

(Granskningen av hälsovårdsnämndens, arbetsförmedlingens och nykterhetsnämndens räknenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Erdmann, F. D.

5:e revisionslotten.

(Granskningen av fattigvårdsnämndens, kyrkogårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räknenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Hedenstierna, C. A. O. H.

Bokhållare (13).

Hanström, R.

En *kontorsskrivare* (7).

6:e revisionslotten.

(Granskningen av folkskoledirektionens och styrelsens för Liljevalchs konsthall räknenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Lindberg, A. E.

Bokhållare (13).

Vakant, t.f. Kjellgren, G. F.

En *kontorsskrivare* (7).

7:e revisionslotten.

Torsgatan 22, Va. (gasverket); t. gasverket 52.

(Granskningen av industriverksstyrelsens räknenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Andersson, E. V.; t. Vasa 14 73, gasverket 53.

Bokhållare (13)

(dessutom tilläggsarvode 540 kr.).

Lindberg, C. S.

8:e revisionslotten.

(Granskningen av gatunämndens och rättshjälpsanstaltens räknenskaper och bokslut.)

Revisor (19).

Sylvan, C. O.

En *kontorsskrivare* (7).

Extra revisionslott 1.

(Granskningen av polisverkets, hamnstyrelsens byggnadsnämndens och stadsingenjörskontorets räknenskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode).

Persson, M. B., bokhållare (13).

En *kontorsskrivare* (7).

Extra revisionslott 2.

(Granskningen av barnavårdsnämndens och lärings- och yrkesskolestyrelsens räknenskaper och bokslut.)

Extra revisor

(tilläggsarvode).

Alvarsten, S. F. N., bokhållare (13).

Tjugu *amanuenser* (4,200—3,060 kr.), två manliga *e. o. tjänstemän* (2,820 kr.), en *kontorsskrivare* (7) (vakant), tre kvinnliga *e. o. tjänstemän* (2,100—1,980 kr.), fyra *extra biträden* (2,400—1,800 kr.), en *vaktmästare* (6), en *extra vaktmästare* (2,580 kr.).

DN. Stockholms stads arkiv och bibliotek.

Norra Riddarholmshamnen 7 (ingång även från Birgerjarlstorg 12). St.; t. 53 99; tillgängligt för forskning vardagar 10—3.

Stockholms stads arkiv började år 1885 inrymmas i en del av den forna pantlåneinrättningens lokaler å Riddarholmen (Birgerjarlstorg 12), vilka förenas av ett stort, runt torn, en kvarleva av Riddarholmens forna befästningar. I arkivet, som fr. o. m. 1897 blev tillgängligt för allmänheten, förvaras bl. a. Stockholms stads räkenskaper med verifikationer alltifrån 1573 (i oavbruten årsföljd från 1641), skottböcker från 1500- och 1600-talen, saköreslängder (1534—1637, spridda år), utskennings- och vågböcker (1572—1666, spridda år), handlingar angående auktionsverket, inkvarteringsverket, brandvaktsinstitutionen, börs-, bro- och hamnhyggnadsfonden, skrävasendet, tomtöreshandlingar (alltifrån 1610), diverse planer och ritningar, tjänstemannamatriklar m. m. Där förvaras även kronoräkenskaper och taxeringslängder för Stockholms stad (fr. o. m. 1699), mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter) samt handlingar rörande poliskammaren (fr. o. m. 1776), ävensom bemedlingskommissionens och borgerskapets femtio äldstes arkiv.

Biblioteket, som upprättades 1900, är ett specialbibliotek för stadens historia och topografi samt i anslutning härtill för allmän stadshistoria. Med detsamma införlivades 1915 den till staden år 1900 donerade Wernerska samlingen.

Tillkallade sakkunniga hava i den 20 febr. 1928 avgivet betänkande ang. ordnande av Stockholms arkivväsen (Bih. nr 5 för 1928) bl. a. föreslagit arkivets uppgående i ett stadsarkiv för Stockholm.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkiv och bibliotek, fastställt av drätselnämnden den 25 jan. 1916.

Stat år 1928. Utgifter: 76,176 kr.; inkomster: 570 kr.

Arkivföreståndare (20).

Bolin, E. G.; t. Norr 5368.

En *extra assistent* (2,460 kr.), en *extra kontorsskrivare* (1,980 kr.), ett *extra registreringsbiträde*, en *extra tjänsteman*. (Viss omorganisation förestående.)

Vaktmästare (7).

Jerling, K. J. A.

Stockholms stads auktionsverk.

Birgerjarlstorg 12, St.

Direktörsexpeditionen: t. 113 11, Norr 23 83; *expeditionstid:* 9,30—3, *lördagar och helgdagsaftnar* 9,30—2.

Kassakontoret: t. 113 06, Norr 25 23; *expeditionstid:* 9,30—3, *lördagar och helgdagsaftnar* 9,30—2.

Expeditionen för inlämning av auktionsgods: t. 113 46, Norr 28 10.

Redan i mitten av 1600-talet fanns i Stockholm ett av enskilda personer inrättat privilegierat auktionsverk. Det nuvarande auktionsverket räknar sitt ursprung från den år 1674 av trenne rådmän inrättade auktions- och adresse-kammaren i Stockholm, för vilken instruktion utfärdades den 27 februari 1674, upprättad av överståthållaren samt borgmästare och råd, under vars inspektion verket ställdes; direktionen av detsamma lämnades till de tre ovan nämnda rådmännen. År 1694 lades auktionsverket under magistratens direktion och förvaltning, men då stadens inkomst av detsamma blev ytterst ringa, lämnades detsamma åter till enskild person. Genom kungl. breven den 6 februari och 23 oktober 1733 kom auktionsverket åter under magistratens direktion; den närmaste tillsynen utövades av trenne rådmän med titel direktörer. Reglemente för verket utfärdades den 13 april 1858. Genom kungl. brev den 4 mars 1864 överflyttades de äligganden, som tillhört auktionsdirektörerna, till stadens ombudsman.

Nytt reglemente för auktionsverket antogs av stadsfullmäktige den 27 nov. 1907. Verket, som, där ej annorlunda finnes stadgat, äger uteslutande rätt att inom staden besörja försäljning genom offentlig utrop av all slags enskild egendom, sorterar enligt dessa bestämmelser under drätselnämnden, som utfärdar instruktioner för verkets tjänstemän; den närmaste tillsynen och kontrollen utövas dock av dess chef, auktionsdirektören.

Vid försäljning genom auktionsverket erlägger säljaren till verket viss avgift, i regel utgående med vissa procent å inropssumman (se närmare reglementet för auktionsverket). För inrop å auktion äger auktionsvaktmästare av uppdragsgivaren erhålla 50 öre för varje uppdrag samt ytterligare 50 öre, om inropssumman överstiger 50 kr.

Reglemente m. m. Reglemente för Stockholms stads auktionsverk, fastställt av överståthållarämbetet den 12 dec. 1907, med ändringar den 20 sept. 1909, 29 juni 1910 och 7 juni 1922. Instruktion för Stockholms stads auktionsverk, utfärdad av drätselnämnden den 16 mars 1926.

Stat år 1928. Utgifter: 319,185 kr.; inkomster: 330,960 kr.

Direktör (24).

Tengroth, B. M.; t. 11311, Norr 23 83; mot-tagnings-tid: 1—2.

Kamrerare (19).

Elmquist, H. S. O.; t. 113 11, (Norr 23 83).

Auktionskommissarier (18).

Fridholm, T.; **Thalén, U. E.;** **Alfheim, B. R.**

Kassör (17).

Ruus, E. H., tjf. (se sid. 73), **tjff. Westberg, E.** T. (se nedan); t. 113 06, Norr 25 23.

Registrator, tillika aktuarie (17).

Vakant, *tj. Larsson*, J. E. (se sid. 232); t. Norr 23 83, (113 11).

Kassakontrollant (13).

Johanson, C. F., tj. (se nedan), *tj. Gustavsson*, K. G. H.

Notarier (13).

Westberg, E. T., tj. (se ovan), *tj. Johansson*, C. F. (se ovan); *Britton*, S. A. H.; *Holmin*, S. E. N.; *Rosell*, N. E.; *Palmgren*, G. E.

Fyra e. o. notarier (anslag 5,900 kr.).

Övervaktmästare och tillsyningsman (10).

Tiderman, P. A.; t. 113 46, Norr 28 10.

Tre utopare (8), aderton auktionsvaktmästare (8), en kontorsvaktmästare (6) samt extra vaktmästare.

Bokauktionskammaren.

Myntgatan 4, 1 tr., St.; t. 115 13; expeditionstider: visning och lösning: tisdagar och fredagar 11—3,30; auktioner: i regel onsdagar och lördagar från kl. 11 f. m.

Den första kända bokauktionen i Stockholm förrättades 1664. Varken då eller under hela senare delen av 1600-talet fanns dock någon särskild bokauktionskammare utan böcker såldes genom »auktions- och adresse-kammaren» (jfr ovan). År 1702 klagade detta verk hos kanslikollegium över Richard von der Hardts intrång »med sin upprättade bookaution». Från den 14 februari 1703, då en förening ingicks emellan auktionskammaren och von der Hardt och ett kontrakt dem emellan upprättades, kan bokauktionskammaren räkna sin tillvaro. Denna förening fastställdes den 22 september samma år av kanslikollegium. Von der Hardt erhöll den 6 november 1705 k. fullmakt att vara bokauktionator i Stockholm (och Uppsala), »aldeles afskilt och befriat ifrån Stadens Auktion». Efter hans död lämnades alla bokauktioner under »stadens auktions- och adresse-kammare». Bokauktionskammaren var sedan ända till 1816 en särskild avdelning av auktionsverket med egen kommissarie och notarie. I följd av drätselkommissionens och utsedda kommitterades sistnämnda år gjorda förslag har bokauktionsverket från och med år 1817 varit ställt på entreprenad och dess första reglemente är utfärdat den 30 okt. 1817. Sedermera utfärdade reglementen äro av den 21 nov. 1821, 9 febr. 1831 och 7 juni 1922.

Bokauktionskammaren lyder under drätselnämnden, som utövar den närmaste tillsynen över kammarens verksamhet genom en av nämnden utsedd delegerad (se ovan sid. 71). Verksam-

heten vid bokauktionskammaren, som avser försäljning av böcker, planschverk, kartor, gravyrer, musikaler, autografer och mynt, upplätes på entreprenad för en tid av fem år för varje gång åt den, som av drätselnämnden provas lämplig. Enligt det med nämnden upprättade kontraktet har entreprenören att bestrida alla med rörelsen förenade utgifter, med undantag av avlöning till notarie, som betalas av staden. Entreprenören äger ensam uppbära auktionsprovisionen, men är skyldig att årligen till staden betala ett belopp, motsvarande 2 % av försäljningssumman. Under sommarmånaderna (juni—augusti) liksom under tiden omkring jul och nyår hållas inga auktioner.

Vid försäljning genom bokauktionskammaren erlägger säljare viss avgift, beräknad å inrösumman (se bokauktionskammarens reglemente).

Reglemente m. m. Reglemente för bokauktionskammaren, antaget av stadsfullmäktige den 7 juni 1922. Kontrakt mellan drätselnämnden och entreprenören den 15 mars 1927.

Entreprenör.

Alfheim, C. R.; t. 115 13; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och fredagar 2—3 (under sommarmånaderna å särskilda tider enligt anslag).

En notarie (avlönad av staden med 3,000 kr.), en mäkklare, två vaktmästare samt ett manligt och tre kvinnliga biträden (alla avlönade av entreprenören).

Friluftsmusik.

I anledning av väckt motion beslöt stadsfullmäktige den 17 maj 1906 dels att i vardera av parkerna Vanadislund, Kronoberget, Vita berget och Tantolunden uppföra musikpaviljonger, dels att ställa ett belopp till drätselnämndens första avdelnings förfogande till anordnande av friluftsmusik i nämnda parker. Sedermera hava musikpaviljonger uppförts även i Vasaparken och vid Enskede, varjämte konserter numera anordnas även i stadshusträdgården, Hjorthagen, Bromma, Älvsjö, Tellusborg och Aspudden samt i södra folkparken (vid Mid-sommarkransen). Musiken utföres genom av drätselnämnden engagerade musikkörer under månaderna juni—augusti. Sedan år 1912 anordnas även i viss utsträckning sängkonserter av manskör i samband med instrumentalkonserterna. Under de senaste åren har i viss utsträckning rundradiering av de anordnade konserterna ägt rum. Musikprogrammen granskas av kammarkontoret.

Anslag för år 1928: 44,000 kr.

Stockholms stads hundstall.

Cedersdal, Sveavägen 142, Va. (jfr nedan); t. Norr 208 48; expeditionstid: 9,30—3,30.

Hundskatt har i Stockholm utgått sedan år 1862. Skatten utgick under tiden 1862—1882

DN.

med 5 kr., 1883—1891 med 10 kr., 1892—1923 med 15 kr. och fr. o. m. år 1924 med 30 kr. per hund och år. Hundskatt jämte skriftlig anmälan om innehav av skattepliktig hund skall ingivas till stadskassan årligen under januari månad. Inträder skatteplikt under löpande år, skall skatten jämte ovan nämnd anmälan ingivas inom trettio dagar därefter. Skatt skall dock ej erläggas, därest förhållande, som eljest skolat föranleda skatteplikt, inträder efter september månads utgång.

I samband med kontrollen över hundskattens erläggande har ett hundstall upprättats för vilsekomna, av polisen infångade hundars upptagande och vårdande. Skötseln av detta hundstall har drätselnämndens första avdelning genom kontrakt den 3 nov. 1908 (ändr. 7 aug. 1923) uppdragit åt svenska hundskyddsföreningen, som anställer och avlönar en av drätselnämnden och polismyndigheten godkänd vårdare samt uppbär ersättning av ägaren till i stallet intagen hund med en krona per dygn eller del av dygn jämte ersättning för annonskostnader. För hund, vilken icke av ägare anhämtas inom fem dagar, erlägger staden en krona per dygn för högst fem dygn, efter vilken tid djuret avlivas smärtfritt under kontroll av veterinär eller vid Johanna Häggs anstalt eller utlämnas till pålitlig djurvän enligt vissa av drätselnämnden fastställda villkor. Likaså skall hund, för vilken till betalning förfallen hundskatt ej erlagts, av kommunen omhändertagas. Därest skatten ej betalas inom åtta dagar efter anmälan därom, dödas hunden.

Förslag föreligger f. n. om hundstallets förflyttning till annan plats.

Författningar m. m. K. förordning den 17 maj 1923 ang. skatt för hundar. Särskilda bestämmelser ang. hundskatten i Stockholm under åren 1928—1930, fastställda av överståthållarämbetet den 9 dec. 1927. Kontrakt mellan drätselnämnden[s första avdelning] och svenska hundskyddsföreningen ang. stadens hundstall, avslutat den 3 nov. 1908, med ändring den 7 aug. 1923. Ordningsföreskrifter för hundstallet, fastställda av drätselnämnden[s första avdelning] den 17 nov. 1908, med ändringar den 17 nov. 1925.

Stat år 1928. Utgifter för hundstallet jämte stämpling av skattemärken m. m.: 6,950 kr. Hundskatteuppbörden beräknas för år 1928 till 213,000 kr.

Vårdare

(2,400 kr.; fri bostad).

Brunhoff, D. E.

Av drätselnämnden förvaltrade donationsfonder.

Såvida ej annat av donator eller stadsfullmäktige bestämts, förvaltas till staden överlämnade donationsfonder av drätselnämnden. En förteckning på dessa fonder, med uppgift på

deras nuvarande storlek m. m., finnes intagen i Statistisk årsbok för Stockholm (årg. 1927, tab. 221); donationsurkunderna hava i allmänhet intagits i Kommunal författningssamling för Stockholm.

För följande donationsfonder har, med hänsyn till deras allmänna betydelse, en redogörelse ansetts böra inflyta i kalendern.

Forsgrénska fonden.

Genom testamente den 16 maj 1899 donerade grosshandlaren C. R. Forsgrén († 1901) huvuddelen av sin förmögenhet till Stockholms stad, att som särskild fond förvaltas av stadsfullmäktige. Fonden får ej nedgå under 2 milj. kr. Avkastningen skall besparas för fem år i sänder, för att vid slutet av varje femårsperiod efter stadsfullmäktiges beprövande användas (med lokal begränsning till Stockholm) för något av följande ändamål: allmänna inrättningar för handelsbefordran och rörelsens underlättande, välgörenhetsinrättningar, anstalter för befordran av sundhet och hälsovård, undervisningsanstalter, uppförande av byggnader i det allmännas intresse samt anläggande och försköning av allmänna platser; dock bör endast undantagsvis understöd lämnas åt redan befintliga inrättningar. Närmare bestämmelser rörande fonden fastställdes av stadsfullmäktige den 29 okt. 1906 och 21 maj 1907.

Följande utdelningar ur Forsgrénska fonden hava ägt rum:

år 1908 475,000 kr. till *handels högskoleföreningen* i Stockholm som bidrag till upprättande av en *handels högskola* i huvudstaden; år 1912 500,000 kr. till *svenska cancerföreningens stockholmsavdelning* (numera cancerföreningen i Stockholm) som bidrag till upprättande i Stockholm av en *vårdanstalt för kräftsjuka* (radiumhemmet);

år 1920 (uppskjutet från 1918) 575,000 kr., jämte ränta därå sedan 1918, som bidrag till uppförande av ett *stadsbibliotek*;

år 1923 600,000 kr. till *Stockholms borgarskola* som bidrag till uppförande av en *byggnad för skolan*.¹⁾

Fondens storlek uppgick vid 1927 års slut till 2,935,966: 05 kr., varav kapital 2,000,000 kr., reservfond 243,393: 66 kr. och räntor 692,572: 39 kr.

B. A. Danelii donationsfond.

Genom gåvobrev den 3 april 1909 överlämnade grosshandlaren B. A. Danelius' änka och

¹⁾ Stadsfullmäktige hava den 21 nov. 1927 tillsatt en kommitté för avgivande av yttrande och förslag i anledning av inkomna framställningar rörande användandet av f. n. till utdelning disponibla medel (600,000 kr.) av Forsgrénska fonden (jfr Utl. nr 332 och Bih. nr 48 för 1927).

dötrrar till Stockholms stad en av honom tilltänkt donation, benämnd »B. A. Danelii donationsfond». Av fonden, som ej får nedgå under 2 milj. kr., skall den besparade avkastningen, i syfte att bereda tillgång till billiga bostäder för arbetande kvinnor, butikbiträden, sömmerskor eller renskriverskor, användas till uppförande av tre bostadshus, vart och ett för en kostnad ej överstigande 400,000 kr. Sedan dessa uppförts, skola dels högst 300,000 kr. användas till uppförande av tre konstverk, avsedda att pryda trenne av huvudstadens öppna platser, dels därefter två års besparade medel anslås till åstadkommande av ett folkbibliotek. Sedermera skall avkastningen, varje gång den uppgår till 400,000 kr., användas till något ändamål, som avser huvudstadens förskönande, förbättrande av dess hygien, befolkningens höjande i intellektuellt hänseende eller motverkande av vissa fackföreningssträvanden, däremot *icke* till ändamål, som enligt gällande författningar skola bekostas av allmänna medel, eller för att lindra skatterna.

För medel från donationen hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1913 å tomten nr 9 i kv. Kopparen (Bondegatan 74) uppförts en

bostadsbyggnad om 125 eldstäder förutom arbetsrum, bibliotek och samlingsrum samt år 1922 ytterligare två bostadshus, det ena å tomten nr 8 i kv. Kopparen (Bondegatan 72) med 101 eldstäder och det andra å tomten nr 25 i kv. Monumentet (Ölandsgatan 51) med 89 eldstäder.

Sedan sålunda det i donationsbestämmelserna först omnämnda ändamålet tillgodosetts, uppdrogo stadsfullmäktige år 1925 åt skönhetsrådet att bereda frågan om användningen av avkastningen, till den del densamma är avsedd till uppförande av konstverk. Efter en av skönhetsrådet anordnad allmän tävlan föreligga numera vissa förslag till prydnad av öppna platser i huvudstaden.

I överensstämmelse med den ytterligare föreskriften i donationsbestämmelserna (se ovan) beslöto stadsfullmäktige den 4 maj 1925, att 1926 och 1927 års behållna avkastning av fonden, intill ett belopp av sammanlagt högst 250,000 kr., skulle användas till färdigställande av stadsbibliotekets huvudbyggnad (jfr sid. 223).

Fonden uppgick vid 1927 års slut till 2,653,139: 11 kr., varav kapital 2,000,000 kr. och räntor m. m. 653,139: 11 kr.

TjN.

Stockholms stads tjänstenämnd.

Tjänstenämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.: t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2,30.

Då år 1911 en omfattande reglering skedde av de rent kommunala befattningshavarnas löne- och tjänstgöringsförhållanden, beslöt stadsfullmäktige tillika att, för vinnande av en enhetlig behandling av stadens lönefrågor, tillsätta en särskild lönenämnd, vars åligganden och befogenheter bestämdes genom instruktion av den 5 maj 1911.

I samband med den allmänna löner reglering för stadens befattningshavare, som genomfördes år 1921, skedde även en omorganisation av lönenämnden, vilken, under den förändrade benämningen *Stockholms stads tjänstenämnd*, erhöi i flera avseenden vidgad befogenhet. Härigenom avsågs främst att beförda enhet och likformighet i stadens tjänste- och löneförhållanden samt att i möjligaste mån befria stadsfullmäktige från hithörande smärre ärenden. Instruktion för den nya tjänstenämnden fastställdes av kungl. maj:t den 17 juni 1921.

Tjänstenämnden handhar sådana frågor rörande stadens tjänstemäns avlönings-, pensions- och tjänsteförhållanden i övrigt, vilka på grund av gällande tjänsterelementen ankomma på tjänstenämnden, ävensom de andra angelägenheter, vilkas vård av stadsfullmäktige eller stadskollegiet åt nämnden anförtros. Tjänstenämnden åligger särskilt att noggrant följa och vaka över tillämpningen av gällande tjänsterelementens bestämmelser samt att till behandling upptaga de ärenden, vilka enligt dessa reglementen tillhöra nämndens prövning och avgörande, att pröva och avgöra frågor om pension jämväl i de fall, där bestämmelserna i gällande tjänsterelementen icke äro tillämpliga, ävensom frågor om årliga ålderdomsunderstöd åt tjänstemän, att avgiva yttrande till stadskollegiet över myndigheternas statförslag, i vad desamma avse avlönings- och pensionsväsendet, att hos stadsfullmäktige göra de framställningar i avseende på avlönings- och pensionsväsendet för stadens tjänstemän, som nämnden kan finna erforderliga, samt att, såvitt möjligt, följa behandlingen av såväl andra kommuners som statens lönefrågor. I den mån så kan finnas erforderligt, bör samarbete mellan tjänstenämnden och löneavtalsnämnden äga rum.

I samband med 1921 års löner reglering be- myndigade stadsfullmäktige jämväl tjänstenämnden att bl. a. besluta om reglering av avlö-

ningsförmånerna för den på extra stat av- lönade tjänstepersonalen. Sedermera har nämnden enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 maj 1922 erhållit i uppdrag att pröva och fastställa samtliga av vederbörande myndigheter eller chefs- tjänstemän fattade beslut om avlöning eller förmåner i övrigt för stadens extra tjänstemän, med befogenhet för nämnden att förordna om ändring av sådant beslut. Genom beslut den 17 okt. 1921 hava stadsfullmäktige vidare bemyndigat tjänstenämnden att pröva och avgöra frågor om årliga understöd åt tjänstemäns efterlevande. Nämnden har slutligen att avgöra frågor rörande tolkningen och tillämpningen av utav stadsfullmäktige den 20 juni 1927 antaget resereglemente för Stockholms stad.

Tjänstenämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Nämnden sammanträder på kallelse av ordföranden minst en gång i månaden. Vid nämndens sammanträden äger tjänsteseekreteraren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Stadens övriga nämnder och styrelser äga årligen bland sina ledamöter eller suppleanter eller chefstjänstemän utse en representant jämte en eller flera suppleanter för att efter av tjänstenämndens ordförande utfärdad kallelse närvara vid tjänstenämndens sammanträden, då där behandlas viktigare ärenden, berörande vederbörande nämnds eller styrelsers förvaltningsområde. Sådant representant äger rätt att därvid deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Jämväl stadens tjänstemän äga, i den ordning tjänstenämnden bestämmer, årligen utse en representant jämte suppleant för denne att efter kallelse av tjänstenämndens ordförande närvara vid nämndens sammanträden, då där behandlas visst ärende av beskaffenhet att beröra tjänstemännen i allmänhet eller någon viss grupp av dem. Tjänstemännens representant äger jämväl rätt att, då ärende berör viss grupp av tjänstemän, anmoda tjänsteman, tillhörande nämnda grupp, att jämte sig närvara vid sammanträde i fråga. Representanten ävensom sålunda anmodad tjänsteman äga rätt att i ärende av här ifrågakarande slag deltaga i nämndens överläggningar samt att erhålla sin mening antecknad till protokollet.

Nuvarande representant för tjänstemännen jämte suppleant är utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd (se under avd. 6).

För granskning av nämndens förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tvänne revisorer.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads tjänstenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 17 juni 1921, med ändringar den 29 maj 1925. Allmänt tjänstereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 13, 14, 15 och 22 juni 1921 (i avseende å vissa befattningshavare fastställt av kungl. maj:t den 7 okt. 1921), med ändringar den 19 sept. 1921, 9 jan., 15 maj och 11 dec. 1922, 28 juni 1923, 21 jan., 18 febr. och 15 dec. 1924, 21 dec. 1925, 21 juni och 15 dec. 1926 samt 16 maj och 20 dec. 1927. Tjänstereglemente för vissa befattningshavare hos Stockholms magistrat och rådhusrätt, antaget av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921 samt fastställt av kungl. maj:t den 29 juli 1921, med ändringar den 20 febr. och 18 dec. 1922 samt 28 juni 1923 (fastställda av kungl. maj:t den 28 april 1922 och 14 mars 1924). Tjänstereglemente för polispersonalen i Stockholm, antaget av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändringar den 11 dec. 1922 och 28 juni 1923. Avlönings- och pensionsreglementen för lärarpersonal samt inspektörer och inspektorer vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antagna av stadsfullmäktige den 15 och 22 juni 1921, med ändringar den 20 febr. och 7 juni 1922 samt 15 jan., 18 och 28 juni 1923. Avlöningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antaget av stadsfullmäktige den 19 dec. 1923. Villkor och bestämmelser för tillämpning av lönestaterna för [stadsfogdarna och för] ämbets- och tjänstemän vid överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden, antagna av stadsfullmäktige den 11 och 16 dec. 1905, fastställda av kungl. maj:t den 12 juli 1907, med ändringar den 12 okt. och 31 dec. 1917. Bestämmelser ang. rörligt löne- eller pensionstillägg åt vissa stadens tjänstemän samt pensionärer och understödstagare m. fl., antagna av stadsfullmäktige den 15 juni 1921, med ändring den 9 jan. 1922. Stockholms stads lönestat (i första lydelse antagen av stadsfullmäktige den 21 och 22 juni 1921 samt i vissa delar fastställd av kungl. maj:t den 29 juli och 7 okt. 1921). Bestämmelser angående Stockholms stads extra tjänstemän, antagna av stadsfullmäktige den 15 maj 1922, med ändringar den 28 juni 1923. Särskilda bestämmelser för viss på extra stat anställd personal vid Stockholms stads sjukhus, fattigvårdsinrättningar och andra anstalter, fastställda av tjänstenämnden den 30 nov. 1922. Stadsfullmäktiges beslut den 22 juni 1921 ang. reglering av stadens pensioner, understöd och olycksfallsersättningar. Stadsfullmäktiges beslut den 19 sept. 1921 och 18 febr. 1924 med bemyndigande för tjänstenämnden att fastställa

kristidshjälp [pensionstillägg] för pensionärer hos [änke- och pupillkassan vid Stockholms stads verk och inrättningar] Stockholms stads befattningshavares pensionskassa för vissa efterlevande. Stadsfullmäktiges beslut den 17 okt. 1921 med bemyndigande för tjänstenämnden att avgöra frågor om understöd åt tjänstemäns efterlevande. Resereglemente för Stockholms stad, antaget av stadsfullmäktige den 20 juni 1927.

Stat år 1928. Utgifter: 54,600 kr.

Tjänstenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagnings-
tid: 11—12.

Vice ordförande.

*Wallin, J. A., transportmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Edberg, F. O., spårvägsman.

Johansson, E. G., ombudsman, stadsfullm.

Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.

Lund, C. J., fabrikör, stadsfullm.

*Stael von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

Suppleanter.¹⁾

*Carlsson, B. A., förste aktuarie.

Nilsson, C. R., hamnarbetare, stadsfullm.

Andersson, E. V., förrådsmästare, stadsfullm.

*Andersson, J. A., spårvägsman, stadsfullm.

*von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Styrman, G. A., direktör, stadsfullm.

Tjänstemännens representant

(utsedd av Stockholms stads befattningshavares samarbetsnämnd).

Lundberg, O. T. V., cf. centraluppbördsman.

Suppleant: Hellichius, N. M., ombudsman.

Tjänstenämndens delegerade.

Delegerad för frågor om pensioner, löneförhöjningar, tjänstledighet m. m.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerade för frågor om avlöning åt extra personal.

Lund, C. J.; Wallin, J. A.; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

TjN. Delegerade för fastställande av ersättningar för tjänstebostäder.

Johansson, E. G.; Staël von Holstein, Ch. Mathilda; Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Delegerad för frågor rörande tillämpning av resereglementet för Stockholms stad.

Söderlund, G.; Wallin, J. A. (suppl.); Malmros, N., tjänstesekreterare (suppl.).

Tjänstenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1927 års förvaltning).

Andersson, T. A., ombudsman.

Masreliez, G. V., överdirektör, stadsfullm.

Tjänstesekreterare (25).

Malmros, N.; t. 341 36; mottagningstid: 11—12.

Notarie (18).

Anderberg, G. H. A.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Stråberg, E. K. (Vivan).

En kontorsskrivare och stenograf (7),
en vaktmästare (2,580 kr.).

Stockholms stads polisnämnd.

Polisnämnden.

Stadshuset, C.; t. »stadshuset».

Enligt lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket, vilken trädde i kraft den 1 jan. 1926, skall riket för polisverksamhetens upprätthållande vara indelat i polisdistrikt. Varje stad utgör ett särskilt polisdistrikt. Enligt § 13 i nämnda lag äger stad liksom även annan kommun, som bildar eget polisdistrikt, tillsätta en polisnämnd, med uppgift huvudsakligen att vara ett organ för den kommunala finansförvaltningen i avseende på polisväsendet. Polisnämnd — vilken icke äger taga befattning med fråga, som faller under polischefens befälsmyndighet — tillkommer särskilt att upprätta förslag till löne-, omkostnads- och, i förekommande fall, pensionsstat för polisväsendet i polisdistriktet samt till erforderliga ändringar i dettas polisorganisation, att förvalta till polisväsendet anslagna medel och för polisväsendet använda fastigheter och annan egendom, samt att till vederbörande myndigheter avgiva yttranden och göra framställning i frågor av mera allmän betydelse för polisväsendet. Innan ordinarie befattningshavare vid polisväsendet tillsättes, skall, efter det polischefen yttrat sig angående de sökande, även polisnämnden hava erhållit tillfälle att till länsstyrelsen (överståthållarämbetet) avgiva sådant yttrande. Innan instruktion för polispersonalen i distriktet utfärdas av länsstyrelsen (överståthållarämbetet), skall yttrande inhämtas från polisnämnden och (i Stockholm) stadskollegiet.

Med stöd av dessa lagbestämmelser beslöt stadsfullmäktige den 15 febr. 1926 att tillsätta en *Stockholms stads polisnämnd*. Enligt den av kungl. maj:t den 16 april 1926 fastställda instruktionen för polisnämnden, vilken trädde i kraft den 1 maj s. å., skall polisnämnden hava att med den befogenhet, som enligt lagen om polisväsendet i riket eller annan allmän författning kan tillkomma sådan nämnd, handlägga frågor rörande polisväsendet i Stockholms polisdistrikt. (Jfr i övrigt sid. 5 ff.)

Polisnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Vid valet skall, därest så äskas av minst en sjättedel av de väljande, proportionellt valsätt användas. Nämnden skall årligen inom sig utse en vice ordförande. Polismästaren eller någon, som under honom har anställning vid polisväsendet, får ej vara ledamot eller suppleant i polisnämnden. Polismästaren skall vara skyldig att lämna polisnämnden alla de upplysningar angående polisdistriktets polis-

väsende, som nämnden för fullgörande av sitt uppdrag behöver.

I den mån polisverkets räkenskaper äro underkastade stadsfullmäktiges revisionsgranskning, skola desamma, tillika med hos polisnämnden förda protokoll, tillbandahållas polisverkets revisorer, vilka till ett antal av tre, jämte två suppleanter, årligen skola utses av stadsfullmäktige.

Författningar. Lag om polisväsendet i riket den 6 juni 1925. Kungl. polisreglemente för riket den 26 sept. 1925, med ändringar den 11 jan. 1928. Instruktion för Stockholms stads polisnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 16 april 1926.

Stat år 1928. Utgifter: 2,840 kr.

Polisnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Söderlund, G., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Ström, O. F., direktör, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Andersson, J. E.**, ombudsman, stadsfullm.

***Lidman, C.**, andre folkskolinspektör, stadsfullm.

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Pettersson, K. G. A., föreståndare, stadsfullm.

***Branting, G.**, advokat, stadsfullm.

Nilsson, O., direktör, stadsfullm.

***Ossbahr, C. P.**, extra protokollssekreterare, stadsfullm.

Sekreterare

(1,500 kr.).

Malmros, N. (se sid. 82).

Ett vaktmästarbiträde (240 kr.).

Polisnämndens (polisverkets) revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av polisverkets räkenskaper och förvaltning för år 1927; jfr ovan).

Ek, V. E., ombudsman, stadsfullm.

Styrman, G. A., direktör, stadsfullm.

Tengelin, C. A. H., tjänsteman, stadsfullm.

Suppleanter:

Englund, E. W., aktuarie, stadsfullm.

Nord, J. M., journalist.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

Stockholms stads mantalsnämnd

jämte i samband därmed stående institutioner.

Mantalsnämnden.

*Slottsbacken 6, St. Kontrollanten träffas
säkrast kl. 11—12 i uppboordskamrerarens
tjänsterum i samma hus.*

I ett år 1865 avgivet utlåtande ang. föreslagen folkräkning i huvudstaden hemställde stadsfullmäktige hos kungl. maj:t om utredning ang. ändring i sättet för mantalsskrivningsförrättningar i Stockholm, varefter överståthållarämbetet anmodades inkomma med utredning i ärendet. En av ämbetet tillsatt kommitté avgav sedermera förslag, över vilket stadsfullmäktige hördes. Därvid avstyrkte dessa förslaget, men antogo i stället för sin del grunder för mantals- och skattskrivningen i Stockholm, innefattande bl. a. inrättande av en mantalsnämnd med underlydande rotamän. Detta förslag, som tillstyrktes av överståthållarämbetet, godkändes i huvudsak av kungl. maj:t den 10 november 1876, varefter mantalsnämnden i juni 1877 började sin verksamhet, i enlighet med den 24 maj 1878 fastställd instruktion. I samband med den kommunala omorganisationen utfärdades den 19 mars 1920 ny instruktion för mantalsnämnden, vilken dock ej företer några viktigare avvikelser från den förut gällande.

Mantalsnämnden åligger, enligt dess instruktion, att hava inseeende över mantals- och skattskrivningen i Stockholm (jfr nedan) samt tillse, att såväl till grundval och rättesnöre för denna som till ledning för fattigvården, hälsovården och undervisningsväsendet därstädes en så vitt möjligt fullständig och tillförlitlig fortlöpande bokföring över huvudstadens invånare verkställles. Nämnden äger att själv eller genom ombud så inför som utom domstol utföra och bevaka stadens talan i dessa ärenden. Nämnden består av överståthållaren eller i hans frånvaro underståthållaren såsom ordförande, med rätt att deltaga i besluten, och dessutom av polismästaren eller i hans frånvaro förste polisintendenten, förste stadsläkaren eller i hans frånvaro andre stadsläkaren, två av stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, ordförandena i hälso- och fattigvårdsnämnderna samt förste folkskolinspektören. Stadsfullmäktige, hälso- och fattigvårdsnämnderna samt folkskoleledningen äga att för två år utse suppleanter, stadsfullmäktige två och envar av de övriga en, att inträda i nämnden vid förfall för motsvarande ordinarie ledamot. Vederbörande borgar-

råd äger, därest han icke är ledamot av nämnden, att närvara vid dess sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sin mening antecknad till protokollet.

Mantalsskrivning och bokföring av huvudstadens invånare ombesörjdes tidigare (intill den 1 juli 1926) under mantalsnämndens inseeende av rotamännen (fr. o. m. den 1 maj 1917 35 till antalet), vilka var och en utövade sin verksamhet inom ett särskilt område av staden, benämnt rote. (Beträffande stadens ditillsvärande indelning i rotar se kalenderns statistiska avdelning.)

Jämlikt kungl. förordningen den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalsskrivning i Stockholm, som trädde i kraft den 1 juli 1926, har från och med sistnämnda tidpunkt rotmansinstitutionen upphört och rotamännens båda huvuduppgifter, mantalsskrivning och folkbokföring, fördelats på tvenne olika men samarbetsande organ. Mantalsskrivningen förrättas sålunda enligt den nya förordningen av de under överståthållarämbetet för uppboordsärenden sorterande taxeringskommisarierna (se sid. 17), under det att den löpande civila folkbokföringen handhaves av ett för hela staden gemensamt mantalskontor, lydande under mantalsnämnden men lokalt förbundet med uppboordsverket. I olika delar av staden hava därjämte inrättats särskilda avdelningskontor för mottagande av flyttningsanmälningar. Mantalskontoret förestås av en mantalskommisarie. Mantalsnämndens kontrollant äger att å nämndens vägnar utöva tillsyn över mantalskontorets verksamhet.

Tidpunkten för den årliga mantalsskrivningen i Stockholm, som förut var den 2 januari, är numera (sedan år 1921) den första helgfria dagen efter den 14 november (mantalsskrivningen skall dock fortfarande avse förhållandena vid årsskiftet). Mantalsuppgift, avfattad i enlighet med av överståthållarämbetet fastställt formulär, skall av en var uppgiftsskyldig upprättas i två exemplar och första helgfria dagen efter den 14 november avlämnas till husägaren eller den i hans ställe r. Husägaren åligger att insamla mantalsuppgifterna samt att upprätta en huvudförteckning i två exemplar över inom egendomen boende personer. Huvudförteckningen jämte tillhörande mantalsuppgifter skall därefter fr. o. m. den 17 november av hus-

ägaren tillhandahållas polispersonalen, vilken det åligger att insamla ifrågasvarande förteckningar och uppgifter samt att, senast den 30 november, avlämna det ena exemplaret av dessa till vederbörande taxeringskommissarie.

Allt efter som mantalsuppgifterna komma taxeringskommissarierna tillhanda, skall denne granska dessa uppgifter och tillhörande huvudförteckningar samt jämföra dem med det å mantalskontoret förda folkregistret. Sedan uppgifterna blivit rättade och fullständiga, skall taxeringskommissarierna, enligt av överståthållarämbetet meddelade formulär och föreskrifter, upprätta mantalslängden. Denna skall senast den 10 mars vara avslutad och undertecknad av vederbörande taxeringskommissarie. Med undertecknandet skall längden auses justerad.

Författningar. Kungl. förordning den 18 dec. 1925 om civil folkbokföring och mantalskrivning i Stockholm. Instruktion för Stockholms stads mantalsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920.

Stat år 1928. Utgifter: 414,100 kr.

Mantalsnämndens ledamöter.

Ordförande (självskr.).

Hederstierna, C. F. W., överståthållare.

Ordförandens suppleant (självskr.).

Tamm, V. A., underståthållare.

Ledamöter.

Hårleman, G. R., polismästare (självskr.).

Herrlin, K. M., tf. förste stadsläkare (självskr.).

Karlsson, W. E., borgarråd, stadsfullm. (självskr. som ordf. i fattigvårdsnämnden och hälsovårdsnämnden).

Nordlund, K., förste folkskolinspektör (självskr.).

Klefbeck, E. A., kyrkoherde (utsedd av stadsfullm.).

von Porat, T. G. H., direktör, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Frick, H. O., förste polisintendent (självskr.).

Hultkvist, G. E., andre stadsläkare (självskr.).

Nordfeldt, A. G., fattigvårdsinspektör (utsedd av fattigvårdsnämnden).

Tinggren, G. A., undersökare (utsedd av hälsovårdsnämnden).

Lidman, C., andre folkskolinspektör, stadsfullm. (utsedd av folkskoledirektionen).

Ohlson, V. G. H., tjänsteman (utsedd av stadsfullm.).

Källström, N. A., tf. sekreterare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Mantalsnämndens revisorer.

Mantalsnämndens räkenskaper och förvaltning granskas av drätselnämndens revisorer (se sid. 72).

Kontrollant och protokollsförare

(2,100 kr.).

von Friesen, F. H., uppördskamrerare. Mottagningstid: 11—12.

Mantalskontoret.

Slottsbacken 6, n. b., St.; telefoner och expeditionstid: se nedan.

Mantalskontoret har till uppgift att ombesörja den löpande civila folkbokföringen av Stockholms stads invånare (däremot ej mantalskrivningen; jfr ovan).

Å mantalskontoret föras, förutom ett allmänt folkregister, särskilda längder över inflyttade, utflyttade, födda och döda. In- och utflyttning samt flyttning inom staden skall inom fjorton dagar anmälas å mantalskontorets huvudkontor eller å något av dess avdelningskontor (se nedan), varvid jämväl flyttningsbetyg skall avlämnas. Efter skedd expediering återsändes flyttningsbetyget per post. Folkbokföringen å mantalskontoret sker med tillhjälp av kortsystem.

Mantalskontoret, som trädde i verksamhet fr. o. m. den 1 juli 1926 (jfr ovan), förestås av en av mantalsnämnden förordnad mantalskommissarie.

För mottagande av flyttningsanmälningar finnas i olika delar av staden fyra under mantalskontoret lydande avdelningskontor (se nedan).

Instruktion. Instruktion för mantalskommissarierna, fastställd av mantalsnämnden den 22 juni 1926.

Avlöningar. I samband med den nya organisationens genomförande hava de förutvarande rotmännen överförts till indragningsstat med bibehållen avlöning enligt 18:e lönegruppen. De rotmän, som förordnats till tjänstgöring å mantalskontoret eller dess avdelningskontor, åtnjuta därjämte särskilt arvode efter 1,000 kr. per år (utan rörligt tillägg) vid full daglig tjänstgöring samt vid tjänstgöring av mindre omfattning ett i förhållande härtill avvägt lägre arvode.

Huvudkontoret.

Slottsbacken 6, n. b., St.; t. Norr 43 05, Norr 43 06, Norr 43 09, Norr 43 10 (växel); expeditionstid för flyttningsanmälningar: 10—3 (lördagar och helgdagsaftnar 10—2); expeditionstid för adressregistret: 10—12.

Tf. mantalskommissarie

(som i lönegrupp 22).

Kollberg, G. N. (förordn. t. o. m. ¹⁵/s 1928); mottagningstid: 10—11.

MN.

Tf. mantalsassistent
(som i lönegrupp 18; jfr ovan).
Öström, G. F. H., roteman.

Tf. mantalsarkivarie
(som i lönegrupp 17; jfr ovan).
Lagergren, R. J., roteman.

Tf. mantalsbokhållare
(som i lönegrupp 17; jfr ovan).
Sundström, E. V., roteman; **Martin, K. H. V.**;
Ignér, D. A.; **Bergqvist, J. E. A.**

E. o. tjänsteman
(4,800 kr.).

Wahlberg, H.

Sexton *extra biträden* (2,640—1,860 kr.),
en *extra vaktmästare* (2,400 kr.) samt till-
fälliga biträden.

Avdelningskontoren.

*Expeditionstid: 10—12 (under oktober—
november 9—1).*

Dessa avdelningskontor ombesörja endast mot-
tagandet av flyttningsanmälningar. I alla öv-
riga till folkbokföringen hörande frågor har all-
mänheten att hänvända sig till mantalskontorets
huvudkontor (se ovan). Flyttningsanmälan kan
inlämnas, förutom på huvudkontoret, på vilket
som helst av nedanstående avdelningskontor.

Under månaderna oktober och november an-
ordnas dessutom tillfälliga expeditioner för flytt-
ningsanmälningars mottagande i olika delar av
staden.

Avdelningskontor A.

*Rådhuset (ingång Kungsholmsgatan 33),
C.; t. Kungsh. 87 00.*

Föreståndare.

Månsson, A. E., roteman.

Suppleant: Molin, A. R., roteman.
En *vaktmästare* (600 kr.).

Avdelningskontor B.

Surbrunnsgatan 21, Va.; t. Vasa 153 10.

Föreståndare.

Wallin, K. A. T., roteman.

Suppleant: Hellquist, T. G. F., roteman.
En *vaktmästare* (600 kr.).

Avdelningskontor C.

*Nybrogatan 31 (Östermalms saluhall), Ö.;
t. 759 00.*

Föreståndare

(4,800 kr.).

Gustafsson, A. F.

Suppleant: Bergman-Paul, E. F., roteman.
En *vaktmästare* (600 kr.).

Avdelningskontor D.

Brunnsbacken 6, Sö.; t. Söder 59 00.

Föreståndare.

Haglund, K. G., roteman.

Suppleant: Hesselman, S. E., roteman.
En *vaktmästare* (600 kr.).

*Å indragningsstat uppförda rote-
män, vilka icke ardelats till särskild
tjänstgöring å mantalskontoret.*

Holm, J. G.; **Jakobsson, K. G.**; **Fogelström, O.**
T.; **Bengtsson, V. O.**; **Lundberg, C. A.**; **Giertta,**
J. B. S., frih.; **Jakobsson, U. G. W.**; **Eker-**
mann, E. O. L.; **Funck, C. J. A.**; **Eker-**
mann, L. E. O.

Stockholms stads fastighetsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Fastighetsnämnden.

Stadshuset, 2 tr., C.: t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel varje
helfri fredag kl. 3,15 e. m.

Förvaltningen av stadens fasta egendom ålåg tidigare i huvudsak drätselnämndens första avdelning (jfr nedan). År 1908 beslöt emellertid stadsfullmäktige att tillsätta en särskild nämnd, lantegendomsnämnden, för handhavande av förvaltningen av stadens utanför dess dåvarande jurisdiktion belägna egendomar, där ej någon del av dem ställts under förvaltning av annan myndighet. Lantegendomsnämnden hade även att ombesörja erforderliga åtgärder för dessa områdens tillgodogörande för olika ändamål, deras förseende med kommunikationer samt avlopps-, vatten- och andra ledningar, för så vitt dessa åtgärder icke uppdragits åt annan myndighet, ävensom upplåtelse eller försäljning av mark samt beviljande av lån för byggnadsändamål.

Sedan förslag framkommit (se sid. 65) om inrättandet bl. a. av en särskild fastighetsstyrelse, som skulle övertaga stadens samlade fastighetsförvaltning, beslöt stadsfullmäktige den 18 nov. 1918 inrätta *Stockholms stads fastighetsnämnd*. Nämnden började sin verksamhet den 1 jan. 1919, varvid den övertog dels lantegendomsnämndens förutvarande verksamhet, varjämte dit överflyttades de under drätselnämnden förut hörande organen för stadens fastighetsförvaltning, dels ock den av dåv. bostadskommittén utövade verksamheten till bostadsbristens lindrande m. m. Fr. o. m. den 1 april 1920 överfördes ytterligare till fastighetsnämnden byggnadskontorets arkitekturavdelning i samband med att nämndens uppgift vidgades till att omfatta även husbyggnader för stadens räkning.

Fastighetsnämnden har till uppgift att handhåva förvaltningen av alla Stockholms stad tillhöriga fasta egendomar, vilka icke enligt stadsfullmäktiges beslut eller eljest gällande bestämmelser stå under förvaltning av annan kommunal myndighet, att handlägga frågor rörande förvärf av fastigheter och rörande husbyggnader för stadens räkning samt att omhändervärd stadens verksamhet i bostadsärenden. Med avseende å förvaltningen av stadens fastigheter tillkommer det nämnden särskilt att tillhandahålla övriga kommunala myndigheter erforderliga lokaler och fastigheter, att, i överensstämmelse med stadsfullmäktiges beslut, avyttra eller på viss tid upplåta fast egendom ävensom eljest uppgöra förslag

till försäljning eller upplåtelse och underställa desamma stadsfullmäktige¹⁾, att efter erforderlig utredning uppgöra förslag till fastigheters användning samt därvid tillse, att tillgång på mark beredes såväl för stadens eget behov som för industri- och bostadsändamål, ävensom att åtgärder i god tid vidtagas för stadsplanens utvidgning och kommunikationernas utveckling med hänsyn härtill, att tillse, att odlingsbar mark med hänsyn tagen till det ändamål, för vilket marken är avsedd, väl utnyttjas, samt att nödiga åtgärder vidtagas till naturens skyddande, att handlägga frågor rörande friköp av å ofri och å stadens grund belägen fastighet samt att debitera, uppbära och i föreskriven ordning redovisa de inkomster, vilka inflyta av de under nämndens förvaltning stående fastigheterna. I fråga om förvärf av fastigheter för stadens räkning har nämnden till åliggande att med uppmärksamhet följa stadens behov av jord för kommunala ändamål samt till inköp föreslå, vad i sådant avseende finnes gagneligt, att, när fastighet hembjüdes åt staden, företaga den utredning, som kan finnas påkallad, samt att upprätta och stadsfullmäktiges prövning underställa förberedande avtal om förvärf av fastighet för stadens räkning¹⁾, så ock att, efter stadsfullmäktiges medgivande, avsluta sådant avtal. I fråga om stadens husbyggnader ankommer å nämnden att utarbeta och framlägga förslag till sådana nybyggnader, som erfordras för fullgörande av nämndens övriga uppgifter, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt icke verkställighet därav uppdragits åt annan stadsmyndighet, samt att lämna stadens övriga myndigheter det biträde i hithörande frågor, varom nämnden av dem anmodas. Vid omhändervärdet av stadens verksamhet i bostadsärenden tillkommer det nämnden att hava sin uppmärksamhet riktad på att från kommunens sida vidtagas alla de åtgärder för beredande av erforderlig tillgång på sunda och billiga bostäder, vilka kunna anses falla inom kommunens befogenhetsområde, och för stadsfullmäktige eller andra vederbörliga myndigheter framlägga de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som

¹⁾ Enligt av stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 lämnat bemyndigande äger fastighetsnämnden att för genomförande av reglering av fastighets gränser förvärva eller avhända staden vissa mindre markområden utan att underställa resp. ärenden stadsfullmäktiges prövning.

FSN. i sådant avseende kunna anses av omständigheterna påkallade, att verkställa stadsfullmäktiges i sådant avseende fattade beslut, så framt verkställighet därav icke uppdragits åt annan stadsmyndighet, att på stadgade villkor bevilja lån för byggnadsändamål av medel, som må hava härför anvisats av stadsfullmäktige, ävensom utöva föreskriven kontroll över användningen av utlånade belopp, samt att, där stadsfullmäktige ej annorledes bestämma, själv eller genom utsedda ombud hava den befattning med bostadsärenden, som enligt allmän lag kan äligga kommunal myndighet.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år. När överståthållaren är tillstades, föres ordet av honom. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Nämndens verkställande organ utgöres av fastighetskontoret, vars chef är fastighetsdirektören. I förekommande fall äger nämnden anlitat biträde av stadens ombudsman och annan vederbörande stadsmyndighet. Vid nämndens sammanträden äger fastighetsdirektören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet. Även vederbörande avdelningschefer i fastighetskontoret äga enligt nämndens beslut rätt och skyldighet att närvara vid nämndens sammanträden.

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads fastighetsnämnd, fastställd av kungl. maj:t den 19 mars 1920, med ändringar den 29 maj 1925.

Stat år 1928. Utgifter: 27,922,951 kr. (däruv att täckas med lånemedel 4,926,590 kr.; dessutom inom linjen förda, år 1927 beviljade lånemedelsanslag 1,481,285 kr.); inkomster: 21,994,561 kr.

Fastighetsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; tagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktionssekreterare, stadsfullm.

Lindhagen, C. A., borgmästare, stadsfullm.

***Tengdahl, K. A.,** ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf.

***Thorberg, J. A. J.,** landsorganisationens ordf., stadsfullm:s 2:e vice ordf.

***Åkerlindh, J. G.,** direktör.

Suppleanter.¹⁾

Stäel - von Holstein, Ch. Mathilda, advokat.

Almström, O. H., disponent, stadsfullm.

***Tengelin, C. A. H.,** tjänsteman, stadsfullm.

Grimlund, O. B., redaktör, stadsfullm.

***Carlsson, O.,** ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.

***Nyström, C. O. A.,** överstelöjtnant.

Fastighetssekreterare.

Sellberg, M. (se nedan).

Fastighetsnämndens delegerade.

Nämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt fastighetsdirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet härmed har nämnden beslutat tillsätta nedanstående särskilda delegationer ävensom uppdraga åt ordföranden att vara medlem av samtliga av nämnden nu eller framdeles tillsätta delegationer.

Hyresdelegerade

(för handläggning av hyresärenden).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Almström, O. H.; Stäel von Holstein, Ch. Mathilda; Tengelin, C. A. H.** (suppl.); **Carlsson, O.** (suppl.); **Grimlund, O. B.** (suppl.).

Husbyggnadsdelegerade

(för handläggning av husbyggnadsärenden, med skyldighet dock för delegerade att i frågor av principiell betydelse inhämta nämndens beslut).

Sandberg, H. K. A., ordf. (självskr.); **Magnusson, A. E.; Nyström, C. O. A.; Thorberg, J. A. J.; Stäel von Holstein, Ch. Mathilda** (suppl.); **Carlsson, O.** (suppl.); **Ahlbin, G. H. G.** (suppl.).

Fastighetsnämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1927 års räkenskaper och förvaltning).

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Persson, P. G., faktor, stadsfullm.

Törnberg, A. O. O., son, förste reparatör.

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas resp. ersättare de, enligt nämndens beslut, i första hand skola vara; herr Carlsson är därjämte ersättare för ordföranden.

Suppleanter:

Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.
Mossberg, K. W. R., civilingenjör, stadsfullm.

Fastighetsnämndens kansli.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Kansliet förestås av fastighetssekreteraren, vilken tillika närmast under fastighetsdirektören är chef för fastighetskontorets expedition (se nedan). Fastighetssekreteraren åligger bl. a. att föra protokoll vid nämndens och dess delegationers sammanträden samt att uppsätta beslutade skrivelser och utlåtanden m. m.

Fastighetssekreterare (21).

Sellberg, M.

En *stenograf* (3,400 kr.).

Fastighetskontoret.

Adresser och telefoner: se nedan; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och dag före helgdag 10—2.

Fastighetskontoret är fastighetsnämndens verkställande organ; såsom sådant har kontoret till åliggande att närmast under nämnden handhava den stadens fastighetsförvaltning m. m., som tillkommer nämnden, ävensom efter anmodan lämna annan stadsmyndighet nödigt biträde i alla till kontorets arbetsområde hörande frågor.

Fastighetskontorets chef är fastighetsdirektören, vilken bl. a. åligger att bereda och för fastighetsnämnden föredraga de ärenden, som tillhöra dess avgörande. Kontorets verksamhet är fördelad på sex avdelningar: expeditionen, kamerala avdelningen, gatureglerings-, lantegendoms-, husbyggnads- och hyresavdelningarna (jfr nedan).

Fastighetsdirektör

(20,000 kr.).

Hasselquist, N. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1930);
 mottagningstid: 11—12.

Expeditionen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Expeditionen, vars chef är fastighetssekreteraren (se ovan), skall ombesörja diarieföring och registrering av till fastighetsnämndens och fastighetskontorets handläggning hörande ärenden, uppsättande och expediering av utlåtanden, skrivelser, föredragningslistor m. m. samt upphandling av erforderliga kontorsförnödenheter.

Notarie (18).

Ljungdahl, L. O.

Registrator

(5,400 kr.).

Ericsson, K. W.

En *kontorsskrivare* (7), ett *kontorsbiträde* (5), tre *extra kontorsskrivare* (2,760—2,100 kr.), en *extra vaktmästare* (2,100 kr.).

Kamerala avdelningen.

Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».

Kamerala avdelningen, vars chef är kamreraren, skall handhava kontorets penningförvaltning och bokföring, förvara kontrakt (med undantag av nyttjanderättskontrakt) jämte tillhörande handlingar, värdepapper och säkerhetshandlingar, tillse att dessa vederbörligen vidmakthållas, förnyas eller erforderliga uppsäkringar företagas, ävensom handhava brandförsäkrings-, taxerings- och skatteärenden.

Kamerala avdelningen handhar jämväl stadens verksamhet för beredande av sekundärkredit åt byggnadsföretag med smålägenheter, vilken verksamhet främst avser fördelning å enskilda byggnadsföretagare av lån för byggnadsändamål, som auringen direkt upptagits av staden för ifrågasvarande ändamål eller ock mot tecknande av stadens borgen erhållits ur statens bostadslånefond.

Kamrerare (20).

Rendahl, J. F.; mottagningstid: 10—12.

Bokhållare.

Lindqvist, F. P. (18); **Marcks von Württemberg**, C. A. H., frih., en vakant (17); **Israelsson**, L. A., **Fredriksson**, H. F., en vakant, tff. **Lundberg**, N. E. (13).

Två *extra bokhållare* (3,600 kr.), en *kontorsskrivare* (7), en *extra kontorsskrivare* (3,540 kr.), två *kontorsbiträden* (5), två *extra kontorsskrivare* (2,340 kr.), en *extra vaktmästare* (2,100 kr.).

Gaturegleringsavdelningen.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset».

Från stadsingenjörskontoret överfördes vid fastighetsnämndens inrättande den avdelning av kontoret, som haft till uppgift att avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning. Inom fastighetskontoret har denna avdelning, gaturegleringsavdelningen, till uppgift att handhava ärenden angående genomförande av fastställd stadsplan och lämplig tomtindelning inom fastställda kvarter, inköp och friköp av för dylika regleringar eller eljest för stadsplans lämpliga genomförande erforderliga fastigheter, försäljningar av stadens egna stadsplanereglerade tomter, ekonomiska underhand-

FSN. lingar och uppgörande av avtal angående stadsplans fastställande och genomförande å enskilda markområden samt mätningar, utstakningar och arealberäkningar för övriga avdelningars behov.

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att uppgöra förberedande förslag till stadsplaneändringar för stadens fastigheter i syfte att därigenom åstadkomma ett mera ekonomiskt eller lämpligare utnyttjande av desamma samt att förteckna och bevaka stadens servitutsrättigheter.

Förste ingenjör (26).

Eggert, G. E.; mottagningstid 10—12.

Byråingenjör (20).

Virgin, C. Å. A.

Biträdande ingenjör

(6,300 kr.).

Giöbel, N. F.

Ingenjör (17).

Harding, C. H.

En *amanuens* (4,800 kr.), en *extra ingenjör* (4,500 kr.), tre *ritbiträden* (7), en *kontorsskrivare och stenograf* (7), ett *extra ritbiträde* (2,460 kr.), en *extra vaktmästare* (1,980 kr.), ett *kontorsbud* (1,020 kr.).

Lantegendomsavdelningen.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».

Lantegendomsavdelningen har till uppgift att utarbета förberedande planer för icke stadsplanlagda markområdens utnyttjande för olika ändamål samt förslag till dessa områdens försende med nödiga kommunikationer ävensom till utvidgning av exploateringsområdena, att handhava ärenden angående tomträttsupplätelser för bostadsändamål samt att uppgöra arrendekartor och utföra mätningar, utstakningar och arealberäkningar för kontorets eller andra myndigheters behov.

Avdelningens chef är förste ingenjören, vilken förutom handläggningen av ovannämnda ärenden åligger att handhava ledningen av stadsplanarbetet för stadens och enskildas marker å stadens ytterområden.

Förste ingenjör (25).

Dahlberg, L. A.; mottagningstid: 10—12.

Byråingenjör (20).

Hæggeström, E. Å. A.

Biträdande ingenjörer

(6,300—6,000 kr.).

Lundvall, Chr.; Holst, C. Å.; Ljungberger, A. T.

En *amanuens* (4,800 kr.), två *ritbiträden* (7), två *extra ritbiträden* (2,760—2,460 kr.), ett *extra skrivbiträde* (2,640 kr.), en *extra vaktmästare* (1,980 kr.), tre *mättningsbiträden*.

Husbyggnadsavdelningen.

Munkbron 1, St.; t. »stadens husbyggnader».

Husbyggnadsavdelningen, vilken förut utgjorde byggnadskontorets arkitekturavdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 till fastighetsnämnden. Avdelningen uppgör förslag till husbyggnader, verkställer desamma uppförande, utför underhåll av hus och statyer samt lämnar arkitektbiträde vid bro-, gatu- och parkanläggningar m. m.

Husbyggnadsavdelningen verkställer dessutom värderingar av och utövar viss uppsikt över enskilda byggnadsföretag, som åtnjuta ekonomiskt understöd från stat och kommun (jfr sid. 89).

Arkitekt och chef (25).

Améen, K. G. (förordnad t. o. m. 19/s 1929); t. 10450 och »stadens husbyggnader»; mottagningstid: 1—3.

Ingenjör (19).

Öhman, G. Å.

Ritbyrån.

Adress och telefoner: se ovan.

Föreståndare.

Chefen (se ovan).

Arkitekter (18).

Hjertén, P. G.; Nygren, W.; Perno, K. F.; Julin, H.

Ingenjörer (18).

Wikert, E., för byggnadskonstruktioner; Mortenson, E. T., för gas-, vatten- och avloppsledningar; Smith, A. O., för elektriska installationer.

Extra arkitekter och ingenjörer

(6,600—5,400 kr.).

Johanson, W.; Andersson, F. O. G.; Hartwig, M.; Sahlin, E.; Eklöf, V. S.; Bjurbäck, S. Å. E.; Rahmqvist, C. F.; Pettersson, C. V.

Två *extra ritare* (3,180—1,980 kr.), ett *kontorsbiträde* (5), ett *vaktmästarbiträde* 1,140 kr.).

Byggnadsbyrån.

Adress: se ovan; t. »stadens husbyggnader», till expeditionen dessutom 116 24.

Stadsbyggmästare (23).

Linders, A.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).

Ingenjör (19).

Westerlund, D.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).

Kontrollant (17)

(kostnadsberäknare).

Scheja, J., tjl. (se sid. 243), **tjff. Blom, G. N.** (se nedan); mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2).**Kontrollanter (17)**

(för byggnadsarbeten).

Persson, J.; **Norgren, O.**; **Lund, P. A.**; mottagningstider: 12,30—2 (lördagar 12—1).**Extra ingenjörer**

(5,700—5,100 kr.).

Blom, G. N. (se ovan); **Johännson, K. A. S.**; **Hedqvist, A. S.****Kontrollanter (15)**

(för specialarbeten).

Wessberg, A. W. (för rörledningsarbeten); **Börjesson, B. O.** (för målningsarbeten); **Carlsson, C. L.** (för plåtslageriarbeten).Tolv *extra tjänstemän* (kontrollanter m. fl.) (6,600—2,160 kr.).**Kontorsskrivare (11).****Appelberg, f.** Nilsson, I. K. V. (Stina), räknarskapsförare.Fem *extra kontorsbiträden* (2,580—1,980 kr.), en *extra vaktmästare* (3,060 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,500 kr.); två *verkmästare* (14), fem *verkmästare* (12) (därav fyra vakanta), fyra *extra verkmästare* (4,500—4,140 kr.), tre *biträdande verkmästare* (4,320—3,840 kr.) samt 200 *arbetare* (vid 1928 års början).**Egnahemsbyrån.***Stadshuset, 2 tr., C.; t. »stadshuset».***Egnahemsarkitekt**

(7,200 kr.).

Engström, P. E.; mottagningstid: 1—3 (lördagar 1—2,30).**Extra arkitekter och ingenjörer**

(6,000—5,100 kr.).

Karlsson, N.; **Arlon, E.**; **Ekeman, C. L.**; **Jarl, E. W.**Två *extra ritbiträden* (2,640—2,340 kr.).**Hyresavdelningen.***Stadshuset, n. b., C.; t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—3.*

Närmaste våren om stadens fastigheter var sedan 1892 anförtrödd åt hyreskontrollanten, som förstod en avdelning av kammarkontoret, vanligen benämnd hyreskontoret. Fr. o. m. 1919 ställdes hyreskontrollanten och hyreskontoret under fastighetsnämnden och införlivades med fastighetskontoret såsom dess hyresavdelning.

Hyresavdelningen, vars chef är hyresintendenten, har till uppgift att handhåva samtliga hyres- och arrendeupplåtelser ävensom debitering och indrivning av hyror, arrenden och avgälder samt att öva tillsyn över samtliga under fastig-

hetsnämnden stående fastigheter.¹⁾ Hyresintendenten åligger bl. a. att upprätta förslag till uthyrning eller annan användning av nämnda fastigheter, att efter bemyndigande å stadens vägnar underteckna hyres- och arrendekontrakt, att låta föra särskilda förteckningar (hyreslängder) över stadens fastigheter, lägenheter och hyresgäster, att hava närmaste våren om samtliga hyres-, arrende- och tomträttskontrakt med därtill hörande handlingar, att övervaka uppbörden av hyres- och arrendeavgifter samt utöva närmaste förmanskapet över tillsyningsmännen (vice vårdarna), att deltaga i de årliga besiktningarna å stadens fastigheter, att i samråd med husbyggnadsavdelningen upprätta förslag till reparationer o. d., att vid fråga om inköp av fastighet verkställa besiktning å densamma och avgiva yttrande över hyresbelopp o. d. samt att tjänstgöra som nämndens ombud vid laga syn å lantegendomarna. Tillsyningsmännen (vice vårdarna) åligger att utöva tillsyn över resp. fastigheter samt för detta ändamål ofta besöka dem, att indriva förfallna hyres- och arrendeavgifter samt i allmänhet minst en gång i veckan till stadens kassa inleverera sålunda uppburna medel ävensom i övrigt tillse, att hyresgästerna fullgöra sina skyldigheter, att till hyresintendenten avgiva förslag till uthyrning av lediga lägenheter och tomtar samt till behövliga reparationsåtgärder; då bristfälligheter uppstå, vilka kräva skyndsamt åtgärd, åger tillsynsman att direkt påkalla hjälp av husbyggnadsavdelningen eller vederbörlig entreprenör. Agronomen åligger att utöva tillsyn över de under nämndens förvaltning stående lantegendomarna²⁾, efterse dessas rationella skötsel samt vidtaga lämpliga åtgärder för erforderligt naturskydd, att övervaka arrendatorernas fullgörande av sina skyldigheter, att utöva tillsyn och kontroll över koloniträdgårdsupplåtelser, att till hyresintendenten framställa förslag till åtgärder för ett rationellt utnyttjande av egendomarna, därvid särskilt tillses, att all odlingsbar mark utnyttjas, samt att biträda vid besiktningar och syner å egendomarna. Agronomen har jämväl att utöva insende över jordbruket å de under industriverksstyrelsens och hamnstyrelsens förvaltning stående lantegendomarna, mot ersättning, som gottgöres fastighetsnämnden av nämnda myndigheter. Den närmare tillsynen och skötseln av skogsmarkerna å de under nämndens förvaltning stående lantegendomarna hand-

¹⁾ Vissa av stadens fastigheter förvaltas av andra kommunala myndigheter än fastighetsnämnden (drätsel-nämnden, hälsovårdsnämnden, fattigvårdsnämnden, folkskoleledningen, barnavårdsnämnden, biblioteksstyrelsen, industriverksstyrelsen, hamnstyrelsen, gatunämnden, slakthus- och saluhallsstyrelsen samt kyrkogårdsnämnden).

²⁾ Närmare uppgifter rörande areal m. m. för stadens lantegendomar återfinnas i kalenderns statistiska avdelning.

FSN. have av en jägmästare med biträde av en skogvaktare (se nedan). Samma jägmästare handhar även tillsyn och skötsel av under vattenledningsverkets m. fl. myndigheters förvaltning stående skogar (jfr sid. 229).

Arbölningar m. m. Trettiofyra tillsyningsmän: därav sex med 0,6 % provision å influtna hyror; aderton arvode 300—1,000 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; en arvode 2,400 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; en arvode 3,300 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; fyra verkmästare och tillsyningsmän arvode 2,700—3,100 kr. jämte 0,6 % prov. å infl. hyror; tillsyningsmannen för bostadshuset Klippgatan 24 arvode 1,380 kr. samt fri bostad; tillsyningsmannen för fastigheten Högbergsgatan 71—77 arvode 5,100 kr.

Hyresintendent (24).

Starck, P. O.; t. »stadshuset» och 303 97; träffas säkrast 10—12.

Bokhållare.

Brobeck, E. U. (18); Haglund, I. E. (17).

Kontorsskrivare (11).

Westerlund, Ebba M. Z.

En *extra tjänsteman* (4,800 kr.), två *amanuenser* (4,200—3,600 kr.), en *kontorsskrivare* (7), två *kontorsbiträden* (5).

Dessutom: en *värmeledningsskötare* (6) inom egendomen Slottsbacken 6; till *värmeledningsskötare* vid stadens egendomar i övrigt: anslag 24,500 kr.

Agronom

(6,600 kr.).

Nisbeth, C. W. C:son; träffas säkrast tisdagar, torsdagar och lördagar 10—12.

Jägmästare

(1,200 kr.).

Öhrström, C. A., hovjägmästare.

En *skogvaktare* (13).

Stadshuset.¹⁾

Stadshusets telefonväxel (t. »stadshuset») hålles öppen 8,30 f. m.—10 e. m. (lördagar under juni—aug. 8,30 f. m.—7 e. m.) samt vid stadsfullmäktiges sammanträden till sammanträdaenas slut; *stadshusets portvaktsrum* även t. Kungsh. 658.

¹⁾ Stadshuset visas för allmänheten vardagar kl. 10 f. m. och söndagar kl. 12 midd. mot en avgift av 50 öre per person samt dessutom avgiftsfritt söndagar kl. 10 f. m. Stadshustornet hålles öppet för allmänheten alla dagar kl. 11 f. m.—3 e. m. under tiden 1 maj—30 sept. och kl. 11 f. m.—1 e. m. under oktober, mars och april månader; under tiden 1 nov.—1 mars hålles tornet öppet endast sön- och helgdagar kl. 11 f. m.—1 e. m. Afgiften till tornet utgör 50 öre för gående och 1 kr. för dem, som använda hiss. (Om avgifternas användning se sid. 271.)

Stadsfullmäktige beslöto den 27 mars 1911 att uppföra ett stadshus i kv. Eldkvarnen å Kungsholmen i enlighet med av arkitekten R. Östberg uppgjorda ritningar. Uppförandet av stadshuset uppdrogs åt en särskild, av stadsfullmäktige utsedd nämnd, stadshusnämnden. Stadshusets högtidliga invigning ägde rum den 23 juni 1923. Kostnaderna för stadshusets uppförande och inredning beräknades ursprungligen till omkring 7,000,000 kr., men stegrades sedermera avsevärt på grund av den inträdda fördringen å materialier och arbetskraft. Totalkostnaderna för stadshusbyggnaden, inberäknat kostnader för inredning, möblering och konstnärlig dekorerings m. m. samt för ordnande av områdena omkring byggnaden, hava uppgått till c:a 17,700,000 kr. Kostnaderna hava bestridits dels med av stadsfullmäktige anvisade medel, dels med donationsmedel till ett sammanlagt belopp av omkring 1,700,000 kr. — Rörande stadshusets fortsatta konstnärliga utsmyckning se sid. 271.

Stadshusets förvaltning handhaves direkt av fastighetskontorets hyresavdelning; stadshusförvaltaren är underställd hyresintendenten.

(Beträffande uthyrning av stadshusets festivitetslokaler gälla särskilda av fastighetsnämnden antagna bestämmelser.)

Stadshusförvaltare

(7,200 kr.).

Nordgren, A. G.

Övervaktmästare (13).

Sandahl, F. G. W.; t. 341 37.

Maskinist (13).

Lindberg, K. E. G.; t. 341 38.

En *reparatör* (7), tre *eldare* (6), två *snickare* (3,180 kr.), en *målare* (3,180 kr.), en *extra vaktmästare* (2,580 kr.), två *portvakter* (2,340—2,100 kr.), fyra *nattvakter* (2,730—1,800 kr.), två *gårdskarlar* (2,520—2,340 kr.), två *parkvakter* (2,530—2,340 kr.), fyra *telefonister* (2,340—1,980 kr.), en *överstäderska* (1,500 kr.), fyrtionio *städerskor* (840 kr.).

Övriga fastigheter.

Tillsyningsmän och vice värdar.

Storkyrkoförsamlingen.

Elmqvist, H. S. O.; mottagning: Ridderhustorget 8, St., fredagar 8,30—9 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 245.

Klara församling.

Jäderlund, E. R. G.; mottagning: Gamla Brogatan 53, C., tisdagar 7—7,30 e. m., fredagar 8—8,30 f. m.; t. 829 73.

Kungsholms församling, öster om Polhemsgatan.

Jonsson, A.; mottagning: Gamla Brogatan 53, 1 tr., C., lördagar 8—8,30 f. m., onsdagar 6,30—7 e. m.; t. 339 48.

S:t Görans församling samt Kungsholms församling, väster om Polhemsgatan.

Hansson, H. O.; mottagning: Ulriksborg, C.

måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och sista helgfria dag i varje månad 6—8 e. m.; Grubbens gata 5, n. b., *C.*, första och andra helgfria dag i varje månad 10—11 f. m.; t. Kungsh. 42 37.

Adolf Fredriks församling.

Halén, S. O., Salmåtaregatan 12 A, *C.*; mottagningstid: tisdagar 10—11 f. m. och fredagar 6,30—7 e. m.

Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Schold, E. G.; mottagning: Övre Observatorieplan 1, n. b., *Va.*, tisdagar 8,15—8,45 f. m., fredagar 6,15—6,45 e. m.; t. »stadshuset» 35; bostaden: Kungsh. 26 02.

1) Egendomen Dalagatan 35, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.

Peterson, Emmy M., fröken, Dalagatan 35, 1 tr., ingång D., *Va.*; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; t. Norr 210 56.

Egendomen Dalagatan 86 m. fl.

Wessberg, A. W., Dalagatan 90, 2 tr., *Va.*; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Vasa 110 15.

1) Egendomen Västeråsgratan 3, bostadshus för yngre, arbetande kvinnor.

Ljungfelt, Ida S., fröken, Västeråsgratan 3, *Va.*; mottagningstid: vardagar 10—11 f. m.; t. Norr 164 22.

Jakobs församling och Johannes församling, söder om Tegnérsgatan.

Brobeck, E. U.; mottagning: Lästmakaregatan 20, *C.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Norr 288 60.

Engelbrekts församling och Johannes församling, norr om Tegnérsgatan.

Haglund, I. E.; mottagning: Mellanvägen 2, ing. Kungstensgatan, *C.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Norr 203 91.

Provisoriska bostadshusen i Vanadislund.

Axelsson, Lilly M.; mottagning: huset nr 1 A i Vanadislund, *Va.*, onsdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30 f. m., måndagar 6—7 e. m.; t. Vasa 110 40.

Hedvig Eleonora och Oscars församlingar samt Djurgården.

Westerlund, D.; mottagning: Linnégatan 58, n. b., ing. fr. hörnet, *O.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 6—6,30 e. m.; t. Östern. 40 86.

Hjorthagen.

Gustafsson, A. E.; mottagning: Artemisgatan 19, Hjorthagen, Värtan, måndagar, onsdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Värtan 5 84.

Katarina församling, området väster om Götgatan.

Gellerstedt, E. H. A.; mottagning: Västra Kvarngränd 3, 5 & 7, *Sö.*, tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m., torsdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 18 53.

Katarina församling, norr om Högbergsga-

tan, väster om Katarina kyrkbacke och Stigen. **Arvidson**, H. A.; mottagning: Peder Myndes backe 6, 1 tr., *Sö.*, tisdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6—6,30 e. m.; t. Söder 335 15.

Katarina församling, norr om Högbergsgatan, öster om Katarina kyrkbacke, Stigen och Rutens gränd.

Karlsson, O. A. F.; mottagning: Lilla Glasbruksgatan 16, *Sö.*, tisdagar och fredagar 6—7 e. m.; t. Söder 15 27.

Katarina församling, söder om Högbergsgatan, öster om Götgatan, väster om Renstjärnasgatan, norr om Skånegatan samt bostadshusen vid Årstatorg.

Carlsson, C. G.; mottagning: Götgatan 67, *Sö.*, onsdagar 8—8,30 f. m., fredagar 6,30—7 e. m.; t. Söder 57 48.

Katarina församling, öster om Renstjärnasgatan och Värmdögatan, söder om Bondegatan.

Vakant, *tj. Ahnskog*, E.; mottagning: Skånegatan 72, 1 tr., *Sö.*, lördagar 8—8,30 f. m., måndagar 6,30—7 e. m.; Ploggatan 14, *Sö.*, två mottagningar varje månad efter tillkännagivande; t. Söder 36 80.

Katarina och Sofia församlingar, söder om Skånegatan, öster om Götgatan, väster om Renstjärnasgatan och Värmdögatan.

Ahnskog, E.; mottagning: Skånegatan 72, 1 tr., *Sö.*, lördagar 8—8,30 f. m., måndagar 6,30—7 e. m.; Södermannagatan 57—59, *Sö.*, två mottagningar varje månad efter tillkännagivande; t. Söder 36 80.

Sofia församling, öster om Renstjärnasgatan och norr om Bondegatan.

Palm, G. E.; mottagning: Åsögatan 143, n. b., *Sö.*, lördagar 8—8,30 f. m., tisdagar 7—7,30 e. m.; t. Söder 28 75.

Egendomarna Erstagatan 11 A, B & C, Åsögatan 135 A & B, 137 A & B, Sägaregatan 6, 8 & 10.

Andersson, A. O., Åsögatan 137 B, 2 tr., *Sö.*; mottagningstid: tisdagar och fredagar 6—8 e. m.; t. Söder 17 67.

1) Egendomarna Bondegatan 68, Klippgatan 24, Skånegatan 101.

Loström, f. Frykman, E. Signe C., fru, Klippgatan 24, *Sö.*; mottagningstid: vardagar 9,30—11 f. m.; t. Söder 318 99.

Maria församling, öster om Timmermansgatan och söder om Hornsgatan.

Andersson, A. O. W.; mottagning: Peder Myndes backe 6, 1 tr., *Sö.*, fredagar 8—8,30 f. m., tisdagar 6—6,30 e. m.; t. Söder 23 76.

Maria församling, öster om Torkel Knutssonsgatan, norr om Hornsgatan.

Holmer, C. O.; mottagning: slusskontoret, Skeppsbron 46, *St.*, tisdagar och fredagar 4,30—5,30 e. m.; t. 29 89.

Maria och Högaldids församlingar, väster om Torkel Knutssonsgatan och Timmermans-

¹ Dessa egendomar, som tillhöra under drätselnämndens förvaltning stående fonder, förvaltas av drätselnämnden, som även tillsätter och avlönar egendommarnas tillsyningsmän (vice värdar).

FsN.

gatan, öster om Ringvägen, söder om Hornsgatan, norr om Fatbursgatan.

Ekebohm, N. K. K.; mottagning: Prästgårdsgatan 39, Sö., tisdagar och lördagar 8—8,45 f. m.; Hornsgatan 60, 3 tr., Sö., torsdagar 6—7 e. m.; t. Söder 15 79.

Högalids församling, väster om Ringvägen, norr om Sköldgatan.

Vakant, *tjff. Berggren*, C. G. E.; mottagning: Brännkyrkagatan 102, Sö., tisdagar och lördagar 8—8,30 f. m., torsdagar 6,30—7 e. m.; t. Söder 356 11.

Maria och Högalids församlingar, öster om Ringvägen och Sköldgatan, söder om Fatbursgatan, väster om Timmermansgatan — kv. Stiftet och Tumstocken — församlingsgränsen till Årstalunden.

Hjelmberg, A.; mottagning: kontorshuset i Årstalunden, Sö., måndagar och fredagar 6—7 e. m., första och andra helgfria dag i varje månad 9 f. m.—1 e. m., 5—7 e. m.; t. Söder 113 92.

Egendomen Högbergsgatan 71, 73, 75 & 77, Fatbursgatan 10 & 12.

Peterson, O. B.; mottagning: Högbergsgatan 71, Sö., alla dagar 10—12 f. m.; kv. Ritaren, Sö., tisdagar 7—7,30 e. m., lördagar 8—8,30 f. m.; t. Söder 137 42, Söder 305 44.

Brännkyrka församling, egendomar utanför Enskede stadsplaneområdet.

Björkman, C. O., Handelsvägen 26, Enskede; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—10 f. m., måndagar och fredagar 6—7 e. m.; Sannadal, onsdagar 1—3 e. m.; Stora Annefrid, den 1:a och 15:e i varje månad (resp. nästföljande vardag) 11—12 f. m.; t. Enskede 11 30.

Enskede stadsplaneområdet.

Karlsson, K. H., Magnebergsvägen 15, Enskede; mottagningstid: tisdagar och torsdagar 6—8 e. m.; t. Enskede 10 70.

Bromma stadsplaneområdet.

Wahl, C. V., Brommavägen 175, Äppelviken; t. Äppelviken 10 69; mottagning: förrådskontoret, Brommavägen 232, Äppelviken, tisdagar 6—7 e. m., fredagar 9—10 f. m.; dessutom första helgfria dagen (vid kvartalsskiftet) de två första helgfria dagarna i varje månad; t. Äppelviken 13 20.

Provisoriska bostadshusen (vid Alvik) i Bromma.

Lindqvist, F. P.; mottagning: förrådskontoret, Brommavägen 232, Äppelviken, lördagar 8—8,30 f. m., onsdagar 6—6,30 e. m.; t. Äppelviken 7 64.

Koloniträdgårdsexpeditionen.

Myntgatan 4, n. b., St.; t. Norr 27 17; expeditionstid: 10—3, dessutom tisdagar, onsdagar och fredagar 6—7.

Sedan föreningen Koloniträdgårdar i Stockholm genom av stadsfullmäktige den 21 februari 1921 godkänt avtal å fastighetsnämnden överlätit den av föreningen bedrivna koloniträdgårdssamheten

och fastighetskontoret sålunda kommit att handha alla direkta upplåtelser för koloniträdgårdssändamål, har för den närmaste handläggningen av koloniträdgårdssärenden upprättats en under hyresavdelningen sorterande *koloniträdgårdsexpedition*. (Jfr även sid. 96.)

Assistent

(5,400 kr.).

Åbergsson, Anna M. A.

Arkitekt

(2,400 kr.).

Rudskog, J. E. Lson; mottagning: onsdagar 6,30—7,30 e. m.

Trädgårdskonsulent

(3,900 kr.).

Wing, I.; träffas säkrast vardagar (utom måndagar) 9—11 f. m.

En *kontrollant för byggnadsverksamheten* (4,500 kr.), ett *extra kontorsbiträde* (3,060 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,860 kr.).

Inkvarteringar.

Sivertska kasernen, Tjärhovsgatan 11, Sö.; t. 130 73, Söder 346 34.

Staden har skyldighet att inkvartera trupper, som av en eller annan anledning, t. ex. för att befordras till lägerplats eller för att vara till hands vid befarat upplopp, tillfälligtvis uppehålla sig i staden. Härför är reserverad en del av den byggnad, Tjärhovsgatan 11 (den s. k. Sivertska kasernen), i vilken Katarina brandstation är inrymd. För övrigt fullgör staden större delen av sin inkvarteringsskyldighet genom avtal med garnisonsregementena, till vilka utgå inkvarteringsersättningar.

Förutom för militära inkvarteringar användes Sivertska kasernen även för inkvarteringar av andra slag, såsom vid kongresser, skyttmöten, skolresor och dylikt, för vilka inkvarteringar ersättning i regel erlägges av de inkvarterade. F. n. är därjämte visst utrymme upplåtet till nattbärbärge för hjälpbehövande män (se vidare under föreningen Söderhem, sid. 300).

Kasernmästare

(990 kr.).

Selldén, H., förste brandkapten.

Badinrättningar.

Förutom sju mindre kallbadhus (s. k. badsumpar), belägna vid Norr och Söder Mälarstrand, Liljeholmsviken, Bellevue (två), Ropsten och Äppelviken, ett mindre duschbad vid Värtahamnen samt anordningar för strandbad vid Årstavikens södra strand, å Kungsholmslandet mitt emot Lilla Essingen och å Långholmens norra strand äger staden fyra större friluftsbad, nämligen *bad- och siminrättningen i Norrström (strömbadet), friluftsbaden vid Trane-*

bergsbro, Eriksdal och Solvik (Ålsten), ävensom ett mindre kallbadhus vid *Kyrksjön i Bromma* samt ett mindre *varmbadhus i Aspudden*, varjämte medel anvisats i 1928 års stat till uppförande av ett mindre *varmbadhus vid Ålsvjö*. Samtliga nämnda badinrättningar sortera under fastighetsnämnden med undantag av duschbadet vid Värtahamnen, som står under hamnstyrelsens förvaltning. Fastighetsnämnden har därjämte reserverat ett antal tomter och markområden inom olika delar av staden för planerade framtida badanläggningar.

Bad- och siminrättningen i Norrström, som är belägen väster om Strömsborg, togs i bruk år 1884. Den är f. n. utarrenderat till enskild person för tiden till den 1 maj 1929 mot en årlig arrendesumma av 10,000 kr. Staden bekostar allt underhåll. Arrendatorn är skyldig kostnadsfritt lämna bad och, där så kommer i fråga, simundervisning åt vissa kårer (polispersonalen, brandkårens manskap, vissa vaktmästare m. fl.) samt lärjungar vid skolor och uppfostringsanstalter; för övriga bad får arrendatorn uppbära betalning enligt i kontraktet angiven taxa.

Friluftsbadet vid Tranebergsbro anlades år 1922 och utvidgades år 1925 med en avdelning för damer och en avdelning för icke simkunniga. Det är f. n. utarrenderat till samma person, som arrenderar badinrättningen i Norrström, mot en årlig arrendesumma av 500 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av nämnda badinrättning (se ovan).

Ett mindre varmbadhus i Aspudden uppfördes år 1924 å en av Sveriges litografiska tryckerier kostnadsfritt under 25 år upplåten tomt och utgöres av en envåningsbyggnad av trä med badstuba m. m. för tolv personer samt en mindre karbadsavdelning. Förvaltningen av badhuset handhaves av en styrelse, bestående av en av fastighetsnämnden utsedd delegerad (jämte ställföreträdare), tillika ordförande (resp. vice ordförande), samt fem ledamöter, utsedda av Aspuddens badhusförening.

År 1925 anordnades å en staden tillhörig, förut av vattenledningsverket disponerad tomt vid Eriksdal invid Skanstull av ett friluftsbad med användande av där befintliga filterbassänger m. m. Friluftsbadet omfattar tills vidare en avdelning för män och en avdelning för kvinnor, vardera bestående av två bassänger. Vattnet pumpas upp från Årstaviken och införes efter rening i badbassängerna. Badet är utarrenderat till sim- och idrottsklubben Hellas mot en årlig arrendesumma av 1,000 kr. och på i övrigt huvudsakligen samma villkor, som gälla för utarrenderingen av strömbadet (se ovan).

År 1925 anlades även ett strandbad vid Solvik i Ålsten, vilket sedermera successivt utvidgats. Vissa för badet erforderliga terrasserings- och utfyllningsarbeten hava utförts som nödhjulsarbeten. Badets skötsel handhaves av en badstyrelse, bestående av åtta personer, utsedda

av de olika villaägarsammanslutningarna inom stadens trädgårdsstäder i Bromma.

År 1926 uppfördes ett mindre kallbadhus vid Kyrksjön i Bromma församling. Badhuset är på vissa villkor utarrenderat till föreningen Bromma trädgårdar u. p. a. mot en årlig arrendavgift av 150 kr.

Den 20 dec. 1927 beslöto stadsfullmäktige, på grund av väckt motion, att anvisa medel till uppförande av ett mindre varmbadhus vid Ålsvjö av ungefär samma typ som det vid Aspudden uppförda badhuset. Anläggningen är avsedd att utföras under år 1928.

Stat år 1928 (för under fastighetsnämndens förvaltning hörande badinrättningar). Utgifter: 177,300 kr.; inkomster: 26,460 kr.

Tvätthus.

Götgatan 1 (ingång under Katarinavägen), Sö.; t. Söder 47 43.

Med hänsyn till bristen på tvättplatser för enskilda tvätterskor, särskilt för befolkningen inom staden mellan broarna, beslöto stadsfullmäktige den 15 nov. 1920 anvisa erforderliga medel till anordnande av en kommunal tvätthusinrättning i huvudstaden.

Det kommunala tvätthuset, som öppnades för allmänheten den 19 sept. 1921, är i främsta rummet avsett för husmödrar, som själva måste ombesörja sin tvätt annorstädes än inom den fastighet, där de äro bosatta, men däremot endast i andra hand för yrkestvätterskor. I tvätthuset, som är försett med moderna tekniska anordningar efter engelskt mönster, finnas 21 tvättplatser, av vilka tre äro avsedda för maskintvätt och de övriga för handtvätt.

Stat år 1928. Utgifter: 51,500 kr.; inkomster: 37,000 kr.

Personal.

En *föreståndarinna* (2,400 kr.), en *maskinskötare* (3,360 kr.), ett *eldarbiträde* (2,400 kr.).

Flyghamnen.¹⁾

Lindarängen, Värtan; t. 740 94.

Efter framställning från kungl. svenska aeroklubben beslöto stadsfullmäktige den 28 juni 1923 att inlösa en år 1921 av svenska lufttrafikaktiebolaget utförd flyghamnsanläggning å av staden upplåten mark vid Lindarängen. Då på grund av trafikflygningens växande omfattning behov uppkom av bekvämare och större stations- och landningsanordningar vid flyghamnen, beviljade stadsfullmäktige år 1925 medel dels till uppförande av en administrationsbyggnad m. m.,

¹⁾ Beträffande f. n. pågående förhandlingar mellan delegerade för staden och staden angående permanenta flygplatser för Stockholm se sid. 273.

FSN. dels till flyghamnens inhägnande, uppmuddring och förseende med nya landningsbryggor.

Enligt ett mellan fastighetsnämnden och kungl. svenska aeroklubben år 1926 ingånget avtal åtog sig aeroklubben värden och driften av flyghamnen, med skyldighet för klubben att enligt av kungl. maj:t fastställt taxa mottaga till Stockholm ankommande flygplan. Sedan nämnda avtal med år 1927 utlöpt, har fastighetsnämnden uppdragit åt sina hyresdelegerade (sid. 88) att tills vidare handhåva flyghamnens förvaltning. För ledning och övervakande av hamnens drift finnes anställd en flyghamnschef, som till sitt biträde har en flyghamnsfogde och en vaktman.

Författningar. Kungl. maj:ts resolution den 12 mars 1926 med godkännande av visst område vid Lindarängen i Stockholm såsom flygplats till allmänt bruk. Taxa å avgifter vid Stockholms flyghamn, fastställt av kungl. maj:t den 3 dec. 1926.

Flyghamnschef.

von Hofsten, G. H. E., direktör.

En *flyghamnsfogde*, en *vaktman*.

Bostadsförmedlingen.

Efter av stadsfullmäktige den 20 juni 1927 gjord framställning medgav kungl. maj:t den 4 nov. 1927 Stockholms stad befrielse fr. o. m. år 1928 tills vidare från i § 9 lagen den 10 mars 1923 med vissa bestämmelser rörande hyra tagad skyldighet att förmedla uthyrning av omöblerade bostadslägenheter. I enlighet härmed upphörde den kommunala bostadsförmedlingsverksamheten med utgången av år 1927.

Tjänstemän vid fastighetskontoret utan placering å särskild avdelning.

Byråingenjör

(7,800 kr.).

Berg, J. G.

Affärsarkitekt

(7,000 kr.).

Laurelius, G. E.

Byggmästare

(7,200 kr.).

Olsson, O.

En *biträdande ingenjör* (5,400 kr.), en *extra vaktmästare* (1,980 kr.) samt dessutom tillfälligt anställda biträden.

Stockholms stads koloniträdgårdsråd.

Med den stora omfattning, som koloniträdgårdssammansamheten numera tagit, har det visat sig önskvärt att giva densamma en enhetlig behandling från stadens sida. (Jfr sid. 94.) I detta syfte beslöt dåvarande lantegendomsnämnden den 16 januari 1918 att upprätta ett *Stockholms stads koloniträdgårdsråd*.

Rådet åligger att i frågor rörande koloniträdgårdssammansamheten tillhandagå fastighetsnämnden och stadens övriga myndigheter med sakkunnig hjälp. Det åligger rådet i sådant avseende bl. a. att yttra sig angående upplåtande av nya koloniträdgårdsområden och i samband därmed föreslagna upplåtelsevillkor, att granska planer och ifrågasatta åtgärder för områdenas iordningsställande, att uppmärksamt följa byggnadsverksamhet och ordningsförhållanden inom koloniträdgårdsområdena och att härvid särskilt handhåva den av staden utövade kontrollen, att tillhandahålla billiga typritningar för kolonistugor och övriga erforderliga byggnader samt att i övrigt med uppmärksamhet följa koloniträdgårdsrörelsen inom staden och dess närmaste omgivelningar samt göra framställningar och vidtaga åtgärder, som kunna anses gagneliga för rörelsens utveckling.

Rådet, som består av nio av fastighetsnämnden utsedda ledamöter jämte lika många ersättare, står under överinseende av fastighetsnämnden, till vilken det före den 1 februari varje år skall avlämna berättelse över föregående års verksamhet.

För sitt arbete äger det att anlita fastighetskontoret enligt närmare anvisning av fastighetsnämnden eller fastighetsdirektören.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads koloniträdgårdsråd, antagen av lantegendomsnämnden den 16 januari 1918.

Ledamöter.

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm., ordf. (självskr.); **Cederblom, W. F.**, kontorist; **Dahlberg, L. A.**, förste ingenjör; **Lindhagen, Anna J. J.**, barnavårdsinspektör, vice ordf.; **Lundgren, C. F. T.**, vaktmästare; **Meijer, A. E.**, kamrerare; **Schön, A. F.**, assistent; **Starck, P. O.**, hyresintendent; **Westholm, J. S.**, stadsarkitekt. **Ersättare**¹⁾: **Stael von Holstein, Ch. Mathilda**, advokat; **Wahlén, P. A.**, skofabriksarbetare; **Hæggeström, E. A. A.**, byråingenjör; **Gréen, J. G.**, trädgårdsassistent; **Johansson, J. A.**, poliskonstapel; **Holm, A. M. E.**, järnsvarvare; **Lindgren, A. T.**, blomsterhandlare; **Nisbeth, C. W. C.**, son, agronom; **Rudskog, J. E.**, L:son, arkitekt.

Sekreterare.

Åbergsson, Anna M. A. (se ovan).

¹⁾ Här upptagna i samma ordning som de ledamöter, vilkas resp. ersättare de äro.

Stockholms stads byggnadsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Byggnadsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., C.; t. »stadshuset»; sessionstid: varje onsdag; expeditionstid: 10—3 (lördagar och dag före helgdag 10—2).

Byggnadsordningarna av 1725, 1736, 1763 m. fl. år hava efter hand blivit avlösta med nya författningar i enlighet med utvecklingens krav. Huvudstadens nuvarande enskilda byggnadsverksamhet regleras genom byggnadsstadgan för rikets städer av den 8 maj 1874, Stockholms stads byggnadsordning av den 13 dec. 1890 samt lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917. Dessa författningar avse upprättande och genomförande av stadsplan ävensom i samband därmed tillgodoseende av det allmänna och den enskilde byggherrens rätt samt invånarnas säkerhet i sanitärt avseende m. m.

Närmaste inseedet över Stockholms stads bebyggande utövas numera av byggnadsnämnden, vars verksamhet började år 1875 och som avgör alla ärenden, vilka skola enligt byggnadsstadgan, fastighetsbildningslagen och byggnadsordningen bedömas och ej tillhöra annan myndighets prövning. Nämnden äger att genom föreläggande av vite göra sig hörsamrad. Den består av fem ledamöter, valda för fyra år, två av magistraten och tre av stadsfullmäktige, med lika många suppleanter, jämväl utsedda för fyra år. Stadsfullmäktiges senaste val skedde den 6 dec. 1926 för perioden 1927—1930. För ett år i sänder väljer nämnden sin ordförande.

Byggnadsnämnden bör ägna synnerlig uppmärksamhet däråt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas (rörande stadsplanenämndens verksamhet se sid. 101), och att vad som därutinnan bestämts noga efterleves, att tomtregleringarna bliva ändamålsenligt verkställda m. m., ävensom att i byggnadsordningen införas sådana bestämmelser, som kunna leda till stadens ändamålsenliga bebyggande. I alla till byggnadsnämndens omvärdnad hörande frågor av sådan beskaffenhet, att de skola av stadsfullmäktige prövas, äger nämnden att hos fullmäktige väcka förslag och göra andra framställningar. Nämnden äger ock, där den finner omständigheterna därtill föranleda, göra framställningar hos överståthållarämbetet. Innan stadsfullmäktige avgöra förslag till stadsplan eller ändring därav, till stadgande i byggnadsordningen eller till tomtreglering, där sådan bör av stadsfullmäktige prövas, skall, såvida ej byggnads-

nämnden själv väckt förslaget, dess yttrande inhämtas.

Nämnden har till sitt biträde en stadsarkitekt och en stadsingenjör samt i övrigt åtskilliga tjänstemän (se nedan). Stadsarkitekten skall vara tillstädes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin mening antecknad till protokollet, därest han det äskar. Detsamma gäller om stadsingenjören i avseende å de frågor, som höra till hans befattning.

För att å nämndens vägnar verkställa inspektion av under nämndens prövning hörande byggnadsföretag finnas f. n. anställda fyra byggnadsinspektörer. Dessutom är hos byggnadsnämnden anställd en planteringsinspektör med uppgift att biträda nämnden vid frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt å nämndens vägnar öva tillsyn över deras skötsel.

Till biträde vid behandlingen av ärenden rörande hissar äger nämnden jämväl anlita av överståthållarämbetet förordnade hissinspektörer (se sid. 39).

Författningar m. m. K. byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874, med ändringar den 30 dec. 1876, 18 april 1884, 30 nov. 1888, 20 juni 1890, 12 maj 1917, 26 nov. 1920 och 30 sept. 1921. Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924, 18 juni 1926 och 4 mars 1927. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890, med ändringar den 18 febr. 1892, 18 febr. 1893, 30 maj och 24 aug. 1896, 7 jan., 7 april och 29 dec. 1898, 4 jan. 1900, 19 mars 1906, 21 mars och 21 sept. 1910, 13 juni 1912, 2 jan., 14 febr., 20 maj, 16 juli och 29 okt. 1914, 7 april, 10 och 16 juni 1915, 21 dec. 1916, 25 maj 1917, 25 febr., 4 mars, 3 april, 4 juni och 24 nov. 1919, 31 mars 1920, 3 nov. 1921, 1 april 1922, 20 dec. 1923, 22 april och 4 nov. 1926 samt 3 febr. 1927. Särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom vissa icke stadsplanlagda delar av Brännkyrka och Bromma, fastställda av kungl. maj:t den 8 okt. 1920. Instruktion för de hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer den 19 jan. 1910. Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m., fastställd av kungl. maj:t den 25 okt. 1918. Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden re-

BN. kvirerade kopior av ritningar, fastställt av kungl. maj:t den 21 maj 1920. Taxa för konsulentverksamhet beträffande gårdars anordnande och planterande, fastställt av överståthållarämbetet den 29 okt. 1919.

Stat år 1928. Utgifter: 802,500 kr.; inkomster: 252,500 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter.

Ordförande

(arvode 2,500 kr.).

Friedholm, J. A., f. d. rådman (som led. utsedd av magistraten).

Övriga ledamöter

(arvode 2,000 kr.).

Hafström, T. A. E., rådman (utsedd av magistraten).

Lallerstedt, E. J., professor (utsedd av stadsfullm.).

Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

Tengdahl, K. A., ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm:s ordf. (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.

Naucier, K. M., rådman (utsedd av magistraten).

Sehardt, C. F. W., rådman (utsedd av magistraten).

Kreüger, H., professor (utsedd av stadsfullm.).

Kämpe, K. A., byggnadssnickare (utsedd av stadsfullm.).

Lindqvist, E. W., byggnadsingenjör (utsedd av stadsfullm.).

Sekreterare (21).

Hellsten, E. H.; mottagningstid: 11—2 (utom onsdagar).

Delegerade för inspektion av stadsingenjörskontoret.

Lallerstedt, E. J.; **Magnusson, A. E.**

Byggnadsnämndens revisorer.

Byggnadsnämndens räkenskaper och förvaltning granskas av drätselnämndens revisorer (se sid. 72).

Byggnadsnämndens expedition.

Adress, telefoner och expeditionstid: se ovan.

Stat år 1928. Utgifter: 295,100 kr.; inkomster: 75,000 kr.

Stadsarkitekt (27).

Westholm, J. S.; t. »stadshuset» och 304 83; mottagningstid: 1—3 (utom lördagar).

Stadsingenjör (26).

Påhlman, A. E.; träffas å stadsingenjörskontoret (se nedan).

Vice stadsarkitekt (23).

Bagger, J. A.; mottagningstid: 1—3 (utom torsdagar).

Arkitekt (18).

Norborg, J.

Ingenjör (23).

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: 1—3 (utom fredagar).

TVå *extra ingenjörer* (6,000 kr.), två *extra arkitekter* (3,000 kr.). Dessutom *extra arkitekter* (utan arvoden).

Byggnadsinspektörer (19).

Landewall, G. E. (Norrmalm och Östermalm); **Sjösteen, B. F. O.** (Kungsholmen och Bromma); **Bobeck, P. E.** (Södermalm, staden inom broarna och östra delen av Brännkyrka); **Sundström, K. V.** (västra delen av Brännkyrka).

Planteringsinspektör

(2,880 kr., dessutom särskild ersättning enligt taxa).

Nilsson, K. L.; mottagningstid; onsdagar 1—2.

Kontorsskrivare och registrator (11).

Uddqvist, Elin M.

Kontorsskrivare och kassör (9).

Björk, Anna M. E.

Expeditionsföreståndare (å arkivet)

(8).

Dahlgren, A. Maria W.

En *kontorsskrivare* (7), ett *ritbiträde* (7), ett *skrivbiträde* (4), en *amanuens* (2,700 kr.), en *biträdande tjänsteman å kansliet* (2,000 kr.), en *extra stenograf* (2,460 kr.).

Förste vaktmästare (7).

Kelén, N. J. V.

TVå *vaktmästare* (6).

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden beslöt år 1920 uppdraga åt en särskild beredning att uppgöra och till nämnden avgiva förslag till namn å nya gator, allmänna platser och kvarter. Förutom de av byggnadsnämnden utsedda ledamöterna ingår i namnberedningen även en representant för skönhetsrådet.

Ledamöter.

Ljungström, O., fastighetsregisterförare; **Påhlman, A. E.**, stadsingenjör; **Schück, A. H.**, docent; **Siwertz, P. S.**, skriftställare; **Ström, O. F.**, direktör, stadsfullm., ordf.; **Westholm, J. S.**, stadsarkitekt; **Laurin, C. G. J.**, författare (utsedd av skönhetsrådet).

Sekreterare (1,200 kr.).

Noreen, E., docent.

Stadsingenjörskontoret.

Stadshuset, 3 tr., C. t. »stadshuset»; expeditionstid: 10—2.

Å magistratens stat fanns tidigare uppförd en stadsingenjör, som efter byggnadsstadgans tillkomst år 1874 överfördes på drätselnämndens första avdelnings stat. Denne övervakade såsom en statens ämbetsman enskildas tomt- och byggnadsärenden, men var på samma gång drätselstyrelsens tjänsteman. I sin förra egenskap upphar han ersättning enligt taxa. År 1898 uppfördes emellertid kontoret på stadens stat mot det att dessa sportler indrogos till stadskassan.

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion verkställa uppmätning av tomter och utfärda tomtkartor, att utarbета styckningar och sammanläggningar av tomter, att verkställa utstakning och kontrollutstakning av nybyggnader samt behövliga gatuutstakningar, att å en i lämplig skala upprättad översiktskarta över Stockholm införa alla de förändringar, som äga rum i avseende å stadsplanen, tomters styckning samt tomt- och adressnumrering, att lämna kopior av i kontoret befintliga kartor samt avskrifter av därstädes förvarade handlingar, att till stadskollegiet och fastighetsnämnden avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, friköp och lösen av ofria tomter, köp och försäljning av mark för stadens räkning samt av byggnadsnämnden meddelade beslut om tomters styckning och sammanläggning, att tillhandagå stadskollegiet, fastighetsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, stadsplanenämnden och stadens ombudsman med utfärdande av kopior av kartor, meddelande av upplysningar med mera dylikt, att jämväl i övrigt till byggnadsnämnden, drätselnämnden, gatunämnden, fastighetsnämnden och stadsplanenämnden göra framställningar och avgiva infordrade yttranden i de till kontorets tjänsteområde hörande ärenden, att till överståthållarämbetet avgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer vid gator och övriga ärenden, som till kontorets arbetsområde höra, samt att meddela mantalskontoret uppgift å de förändringar, som inträffat i avseende å tomters areal, nummer, styckning eller utläggning till torg, gata eller annan allmän plats eller farväg m. m. Kontoret har vidare att genom åtta av sina tjänstemän utföra de arbeten, som enligt stadganden i 2:a, 5:e och 6:e kapiteln av lagen om fastighetsbildning i stad ankommer på mättningsman i stad. Kontorets personal tillsättes från och med år 1919 av byggnadsnämnden ensam; nuvarande innehavarna av stadsingenjör-, vice stadsingen-

jör- och arkivariebefattningarna hava dock tillsatts av en valnämnd, bestående av byggnadsnämndens ledamöter och fem ledamöter från drätselnämnden. Kontorets ordinarie ingenjörer skola hava avlagt antingen lantmäterexamen eller fullständig avgångsexamen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnadskonst samt dessutom äga tillfredsställande vitsord om praktisk skicklighet i geodetisk mätning.

Stadsområdet har med avseende å fastighetsbildningen uppdelats i fem särskilda distrikt, omfattande: 1. Kungsholmen och Bromma; 2. Maria och Högalids förs. samt nordvästra delen av Brännkyrka (öster om Årsta och Västberga egendomar); 3. Mellersta och södra delen av Brännkyrka (Västberga, Årsta, Långbro, Älvsjö, Örby, Stureby samt Södertörns villastad); 4. Nikolai, Katarina och Sofia förs. samt östra delen av Brännkyrka (Enskede, Sköndal, Skarpnäck, Örhem och Kumla); 5. Norrmalm, Östermalm och Djurgården. Fem av kontorets ingenjörer förestå resp. distrikt med åliggande att företrädesvis inom distriktet verkställa förekommande fastighetsbildningsförrättningar och därmed sammanhörande arbeten. Därjämte har inom kontoret inrättats en särskild avdelning för kartverksarbetet, vilken avdelning förestås av en ingenjör.

Författningar. Byggnadsordningen för Stockholms stad den 13 dec. 1890 med senare ändringar (se ovan under byggnadsnämnden). Instruktion för stadsingenjörskontoret, fastställd av överståthållarämbetet den 3 dec. 1925. Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställd av kungl. maj:t den 24 juli 1919.

Stat år 1928. Utgifter: 507,400 kr.; inkomster: 177,500 kr.

Stadsingenjör (26).

Påhlman, A. E. (förordnad t. o. m. 1928); mottagningstid: 10—12.

Vice stadsingenjör (23).

Myrberg, O.

Ingenjör för kartverket (22).

Kinnman, C. E. T.

Ingenjörer, föreståndare för mätningssdistrikt (21).

Hanzon, N. (1:a distr.); **Bergström, S. H. E.** (2:a distr.); **Dahlöf, K. A.** (3:e distr.); **Söderborg, B. E.** (4:e distr.); **Löfgren, A.** (5:e distr.).

Kontrollingenjörer (19).

Carlqvist, A. T.; **Bryzell, O. H.**; **Wilow, J.**
A. V.

BN.

Arkivarie (18).

Ljungström, O., tjl. (se sid. 43), *tjlf. Ekeley, A. T.* (se nedan).

E. o. tjänstemän

(6,000—4,800 kr.).

Ekeley, A. T. (se ovan); Nilsson, I.; John-
son, T.; Långström, C. R.

Registrator (11).

Casparsson, f. Berglund, Inga S.

Kontorsskrivare å arkivet (11).

Johansson, Greta S.

Sex förmän (10), en kontorsskrivare (9),
ett ritbiträde (9), en kontorsskrivare (7),
nio ritbiträden (7), två vaktmästare (6);
dessutom extra kontors- och ritbiträden
samt mättningsarbetare.

Stockholms stads stadsplanenämnd och i samband därmed stående institutioner.

Stadsplanenämnden.

*Stadshuset, 4 tr., C.; t. »stadshuset».
Nämnden sammanträder i regel andra
och fjärde onsdagen i varje månad
kl. 3,30 e. m.*

I anledning av därom väckt motion beslöt stadsfullmäktige år 1909 uppdraga åt drätsel-nämndens första avdelning och byggnadsnämnden att efter utredning genom en kommitté (stadsplanekommissionen), bestående av två ledamöter av vardera av bemälda myndigheter, stadens byggnadschef, stadsingenjören, stadsarkitekten, en av kommittén adjungerad, i stadsplanefrågor särskilt sakkunnig person samt tre av stadsfullmäktige utsedda personer, gemensamt uppgöra förslag dels till revision av stadsplanerna för det dåvarande stadsområdet, särskilt i syfte att befärja utnyttjandet av stadens gatureruleringsfastigheter, dels till lämplig användning av dessa. Det senare uppdraget har numera övertagits av fastighetsnämnden. År 1912 uppdrogs stadsfullmäktige åt stadsplanekommissionen att uppgöra förslag till stadsplaner för tätt bebyggda samhällen inom dåv. Brännkyrka socken, även som plan till huvudtrafikleder dem emellan. Samtidigt förstärktes kommissionen med ett ombud för dåv. lantegendomsnämnden. I samband med inrättandet av fastighetsnämnden (se sid. 87) och den kommunala omorganisationen år 1920 förändrades kommissionens sammansättning ytterligare.

Stadsplanekommissionens arbete utsträcktes emellertid så småningom från dess ursprungliga uppgift, exploaterandet av stadens gatureruleringsfastigheter, till att avse stadsrådets planering överhuvud. Kommissionen erhöll härigenom en självständig och bestående uppgift inom förvaltningen, särskilt betydelsefull genom den moderna stadsplanekonstens utveckling och stadsplanarbetets nära anknytning till den kommunala fastighetspolitiken. Med hänsyn härtill beslöt stadsfullmäktige år 1920 att fr. o. m. 1921 ersätta stadsplanekommissionen med en självständig förvaltningsnämnd, *stadsplanenämnden*, för vilken instruktion fastställdes av kungl. maj:t den 31 dec. 1920. År 1925 överflyttades ytterligare till nämnden handläggningen av vissa av de trafikärenden, som dessförinnan handhåfts av den av stadsfullmäktige tidigare tillsatta trafikkommissionen (se 1925 års kommunalkalender), vilken samtidigt därmed upphörde.

Stadsplanenämnden har sålunda numera till

uppgift att, efter uppdrag av byggnadsnämnden eller då sådant eljest med hänsyn till byggnadsverksamhetens utveckling och bostadsbehovet visar sig erforderligt, uppgöra förslag till nya eller ändrade stadsplaner och planer för trafikleder jämväl utom stadsplan ävensom att i övrigt handlägga de frågor rörande stadens stadsplane- och trafikväsen, som av stadskollegiet till nämnden hänskjutas.

Rörande arbetet på en generalplan för Stockholm se nedan.

Nämnden består av, förutom ordförande, som tillsättes av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, vilka jämte åtta suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid nämndens sammanträden, som äga rum minst en gång i månaden, äga stadsplanedirektören, stadsarkitekten, fastighetsdirektören, gatudirektören och stadsingenjören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet. Enahanda befogenhet tillkommer, var för sitt förvaltningsområde, cheferna för de avdelningar av stadens fastighetskontor, å vilka handläggas ärenden rörande stadsplanens genomförande samt ärenden rörande exploatering av stadens ytterområden.

Nämnden utser vid början av varje tjänstgöringsår fyra av sina ledamöter att jämte ordföranden utgöra nämndens delegerade för trafikärenden (stadsplanenämndens trafikdelegerade). Å dessa delegerade ankommer att med hänsyn till trafikens behov förberedande behandla i samband med planläggningen av staden och dess omgivningar uppkommande frågor, ävensom att i övrigt avgiva yttrande i trafikfrågor, som till delegerade hänskjutas.

I övrigt äger nämnden fördela göromålen mellan sina ledamöter på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt stadsplanedirektören att handhåva särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattas, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet med dessa bestämmelser har stadsplanenämnden tilläts, förutom ovannämnda trafikdelegerade, särskilda generalplanedelegerade (se nedan).

För revision av nämndens räkenskaper och förvaltning utse stadsfullmäktige årligen tre revisorer jämte två suppleanter.

SpN. *Författningar m. m.* Lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, med ändringar den 13 maj 1921, 5 maj 1922, 23 maj och 20 juni 1924, 18 juni 1926 och 4 mars 1927. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, fastställd av kungl. maj:t den 31 dec. 1920, med ändringar den 30 juni 1922 och 22 maj 1925.

Stat år 1928. Utgifter: 332,200 kr.; inkomster: 2,000 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Sandberg, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.; mottagningstid: 11—12.

Vice ordförande.

***Lallerstedt, E. J.**, professor.

Övriga ledamöter.

- ***Ekman, V. R.**, direktör.
- Hernlund, C. A. V.**, byrådirektör, stadsfullm.
- Kilbom, K.**, redaktör, stadsfullm.
- Lindhagen, Anna J. J.**, barnavårdsinspektör.
- ***Stendahl, O.**, civilingenjör, stadsfullm.
- Ström, O. F.**, direktör, stadsfullm.
- ***Wretling, E. P.**, civilingenjör.

Suppleanter.¹⁾

- ***Bergsten, C. G.**, byggnadsråd.
- Carlsson, O.**, ledamot av försäkringsrådet, stadsfullm.
- ***Welin, K. G. A.**, f. d. trafikdirektör, stadsfullm.
- ***Månsson, O. P.**, spårvägsman, stadsfullm.
- ***Pehrsson, J. P.**, f. d. förtroendemän, stadsfullm.
- Folcker, J. F.**, direktör.
- Ek, V. E.**, ombudsman, stadsfullm.
- Ahlbin, G. H. G.**, redaktionssekreterare, stadsfullm.

Sekreterare

(2,280 kr.).

Björkman, C. A. J. (se sid. 69).

Stadsplanenämndens delegerade.

Trafikdelegerade.

(För handläggning av trafikärenden.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Welin, K. G. A.**, vice ordf.; **Bergsten, C. G.**; **Stendahl, O.**; **Wretling, E. P.**

¹⁾ Suppleanterna upptagas här i samma ordning, som de ledamöter (inberäknat ordförandena), vilkas resp. ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara (herr Bergsten ersättare för såväl ordföranden som vice ordföranden).

Generalplanedelegerade.

(För ledning av arbetet med upprättande av en generalplan för Stockholm med omnejd; jfr nedan.)

Sandberg, H. K. A., ordf.; **Welin, K. G. A.**, vice ordf.; **Bergsten, C. G.**; **Hernlund, C. A. V.**; **Lindhagen, Anna J. J.**; **Månsson, O. P.**; **Stendahl, O.**; **Wretling, E. P.**

Stadsplanenämndens revisorer

(utsedda av stadsfullmäktige för granskning av 1927 års räkenskaper och förvaltning).

Björkman, J. W., direktör, stadsfullm.

Björkman, O. E., förmän, stadsfullm.

Larsén, A., byggnadsverkmästare.

Suppleanter:

Bergkvist, A. I. E., kamrerare.

Kleman, C. F., civilingenjör, stadsfullm.

Stadsplanekontoret.

Stadshuset, 4 tr., C.; t. >stadshuset>; expeditionstid: 10—2,30, lördagar och helgdagsaftnar 10—2.

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens verkställande organ. Dess organisation fastställdes av stadsfullmäktige den 15 maj 1922. Kontorets chef är en av nämnden utsedd stadsplanedirektör.

Stadsplanedirektör (28).

Lilienberg, A. (förordn. t. o. m. ²⁰/₉ 1932); mottagningstid: 10—12.

Stadsplanearkitekt

(10,000 kr.).

Ryberg, C. T.

Byråarkitekt (22).

Berven, Hj. G. M.

Biträdande arkitekter

(8,400—5,400 kr.).

Gahn, W. B.; **Holmberg, O. F. W.**; **Sehlstedt, O.**;

Hedqvist, P. G.; **Sundbärg, G. F. G.**

Byråingenjör (22).

Nordgård, K.

Byråingenjör (22)

(för trafikärenden).

Lundborg, G. O. F.

Extra byråingenjör

(8,850 kr.).

Lindgren, T. O. I.

Biträdande ingenjörer

(7,920—5,400 kr.).

Carlstedt, R. B.; **Frölen, G. H. F.**; **Sjöholm, A. J. T.**

Ett tekniskt biträde (5,400 kr.).

Registrator och arkivarie (11).

Alland, H. Swea A.

Två *ritbiträden* (7), fem *extra ritbiträden* (3,300—2,760 kr.), ett *modelleringsbiträde* (2,760 kr.), en *stenograf* (2,460 kr.), ett *kon-tors- och skrivbiträde* (2,100 kr.), en *vakt-mästare* (2,100 kr.), ett *vaktmästarbiträde* (1,200 kr.).

Upprättandet av en generalplan för Stockholm.

Stadsplanenämnden beslöt den 6 febr. 1923 uppdraga åt stadsplanekontoret att utarbete en generalplan för Stockholm, innefattande ett detaljerat program för stadsplanens framtida utveckling i såväl tekniskt som socialt och ekonomiskt avseende. Generalplanen är avsedd att omfatta hela det område inom och utom nuvarande stadsgräns, där bosättning med möjlighet till goda trafikförbindelser med stadens centrum kan tänkas uppstå inom överskådlig framtid (i första hand beräknat till ungefär en cirkel med 15 km. radie). Arbetet innefattar dels en inventering av de nuvarande förhållanden, som beröra

byggnadsgrundens och terrängens varierande beskaffenhet, kulturella minnesmärken, värdefullare vegetation o. d. samt äganderättsförhållanden, markdispositioner m. m., ävensom sammanställande av erforderligt kartmaterial, dels uppgörande av en dispositionsplan över terrängen för dess användning till skilda ändamål, såsom bostäder, industri, offentliga anläggningar, parker, idrotts- och lekfält m. m., dels slutligen en utredning av lämpliga system för trafikleder av olika slag med hänsyn till lokala bebyggelsecentra, hamn- och industriområden, reservationer för offentliga institutioner, parker o. s. v.

Arbetet utföres inom stadsplanekontoret under överinseende av stadsplanenämndens generalplanedelegerade (se ovan) samt under stadsplanedirektörens ledning av en särskilt förordnad avdelningschef.

Rörande stadens medverkan vid vissa förarbeten för åstadkommande av en regionplan för Stockholm med förorter se sid. 276.

Avdelningschef

(18,000 kr., inkl. rörl. lönetillägg).

Hörnelli, P. G.

Tre *extra biträden* (5,400—4,500 kr.).

SpN.